

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy órára ... 5 kor.

Nyiltári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osztrák egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 867.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, április 7.

Megpróbáltatások.

Írta: Tisza István gróf.

Tisza István gróf miniszterelnök husvétii cikket írt az *Igazmondó* című néplapban. A cikknek *Husvét szombatján* a címe és egyszerű, közvetlen hangon, helyenként szinte a valamástétel őszinteségével szól a nemzetnek ahhoz a nagyobb feléhez, mely itthon hordja a háboru keserves keresztjét. Bennünket, az itthon levőket készít elő arra, hogy a legutóbbi rossz termés következtében az új aratásig az eddiginél nehezebb küzdelem és nagyobb nélkülözés vár ránk s felszólít, hogy az újabb szenvedéseket harcaink várható eredménye érdekében viseljük el néma és hősi kitarással. Ezen a részén tehát inkább bőjt, semmint husvétii hangulat az, mely a miniszterelnök cikkét előnti, a kinyilatkoztatás reménysége azonban ott van a cikk elején, a hol Tisza István gróf szilárd meggyőződését fejezi ki azon, hogy az ellenségeink testén óráról-órára telpattogzó rések és repedések meghozzák a mi végső győzelmünket s az igazi, tartós, áldásos békét.

A cikk elejéből az a reménység szól felénk, hogy a láng, mely vörösre festi Oroszországot, a hajnal közeli hasadása. Mi szilárdan alunk valamennyi ironou s a mi Oroszországban történik és a minék máséol is eljutnak hozzánk egyes előjelei, — írja a miniszterelnök — azt a reményt takasztják bennünk, hogy győzni fogunk. A mi győzelmünk pedig az igazságos és tartós békét jelenü és miután a mi magatartásunk következtében ehhez táva-nyitva áll az út, nem hihető, hogy az ellenséges nemzetek tovább is engedjék magukat a vágóhídra hurcoltatni.

Ezután szól a miniszterelnök az ország közönségére váró foladatokról. Cikkének ez a része a következőképpen hangzik:

A magyar nemzetnek annyiszor kipróbált nélkülözni és túrni tudását fokozott mértékben kell igénybevennünk s a szent ügy sikere érdekében kérlelhetetlen szigorral kell megvárunk mindenkitől, hogy a veszedelemben forgó hazáért bátor lélekkel viseljen el minden nélkülözést.

Ne higye senki, hogy megértés nélkül, üres lélekkel, közönyösen rójuk a nemzetre az adott sanyaru gazdasági helyzet súlyos következményeit. Tudjuk, hogy szűken jut a kenyér. Szívünk mélyéből átérezzük azt a keserves valóságot, amelyik ebben a rideg pár szóban rejlik. Atérezzük a hiányos táplálkozás nélkülözéseit tőrő nép minden szenvedését és minden baját. *A lelkünket adnók oda, ha ettől megkímélhetnők a nemzetet.*

De nem lehet másként. Nekünk, akik e komoran nagy időkben felelősek vagyunk a nemzetért, tennünk kell róla, hogy győzelmesen viselje el e borzasztó mérközés minden megpróbáltatásait. Tennünk kell róla, hogy új kenyérig tartson az élelem: hogy az éhínség ki ne üsse a nemzet kezéből a kardot, amelylyel győzelmesen veri vissza az életére tőrő rablók támadásait.

E kötelességet teljesítjük. Biztosítani fogjuk a katonai kitarásnak gazdasági előfeltételeit. De, hogy ezt tehesük, a megelőző évekbenél súlyosabb nélkülözések és szenvedések elviselését kell kérnünk a nemzetől. Az itthonmaradottak most állanak a legsúlyosabb eröproba előtt. Adjon a nemzetnek ehhez az erőfeszítéshez is erőt az a tudat, hogy ennek az életrihalál harcát vivó hazu érdekében kell így történnie s hogy pár hónap sanyaruságának, nélkülözésének hősi elviselése után ott lesz az új aratás.

Nagy győzelmünk
a Toboly hídfőnél.

(130 tisztt, 9500 legény, 15 ágyu, 100 géppuska s zászmány.)

Budapest, április 6. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

A Toboly Stochod hídfőnek tegnapelőtt jelentett elfoglalása alkalmával 130 tisztt és több mint 9500 főnyi legénységet elfogtunk, 15 ágyut, mintegy 100 géppuskát és aknavetőt és nagytömegű hadiszert zászmányoltunk.

Tegnap sok helyen élénk ágyuharc és nagyon serény repülőtevékenység folyt a keletgalíciai arcvonalon. Egyik repülőnk lelött egy elleneséges repülőgépet Harajowja mentén. Az oroszoknak azt a kísérletét, hogy egy aknarobbantás után megtámadjanak bennünket, csirájában elfojtottuk.

Olasz és délkéle-i harctér:

A helyzet változatlan. — Hőfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Események a tengeren.

Több tengerészeti repülőrajunk április 4-én éjjel sikeresen vetett számos legsúlyosabb és súlyos bombát a gradói és a gorbói katonai műtárgyakra, különösen a repülő hangárookra. A hangárookban több telitalálatot lehetett megállapítani. Az egyik repülőgépünk nem tört vissza, míg a többi teljes épségben érkezett meg állomáshelyére. A hajóhadparancsnokság.

Rigától Stanislauig megelénkült az orosz tüzérség tevékenysége.

(Richthofen báró 33-ik repülőgépe.)

Berlin, április 6. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Az Artois fronton a tüzérségi harc az utóbbi napokban jelentékenyen fo-

kozódott. Állásaink, különösen Angrestól egészen a Staipe nyugati partjáig tegnap időközönként mindenféle kaliberü erős tüz alatt állottak. Többszörösen előretörő angol osztagokat árokvédő csapatunk visszaverték. Az Aisne arcvonalon is a tegnap jelentet és a tervezett terjedelemben teljes sikerrel járt vállalkozásunkkal kapcsolatban Sapigneul mellett, Reimstól északra élénk tüzharcra került a sor, itt 15 tisztt, 827 főnyi legénységet elfogtunk 4 géppuskát és 10 aknavetőt, valamint sok löszert zászmányoltunk. A franciák ellentámadását Sapigneul és Les-Neuville között visszavertük. A Maas nyugati partján a déli órákban az ágyuharc átmenetileg erősbödött. Derült időjárás mellett a repülőök nappal és éjjel élénk felderítő és támadó tevékenységet fejtettek ki és számos légi harcra került a sor. Egy négy repülőgépből álló angol repülőrajt, amely Douar mellett előnyomult, egyik portyázó repülőcsapatunk megtámadott és megsemmisített. Mind a négy repülőgép vonalaink mögött hever. Richthofen báró főhadnagy ezek közül kettőt, 35-ik és 36-ik ellentelét lőtte le. Az ellenség ezenkívül 8 repülőgépet vesztett el légi harcban, kettőt pedig a földről lőtünk le. Részünkről három repülőgép tűnt el.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Rigától délre Illistnál, Tobolynál, Zlota-Lippa és Haraiowka mentén valamint Stanislautól délre az orosz tüzérség tevékeny meenyiségü löszert zúdított állásainkra. Egy aknarobbantással a Brzezanitol délnyugatra emelkedő Popielicha magaslat ellen előretörő orosz támadás meghiusult. A Stochod mentén Toboly orosz hídfő elfoglalása alkalmával április 3-án 130 tisztt, több mint 9500 főnyi legénység, 15 ágyu és mintegy 150 géppuska és aknavető, valamint mindenféle fajtaú sok hadiszert jutott kezünkre.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Nincs ujság.

Macedóniai harctér:

A Cserna hajlás keleti felén a tüzérségi tevékenység időközönként fokozódott. A Vardar völgyben repülőink bombavetései nagy kiterjedésü löszerraktárakat felgyújtottak. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

"Pásios alatt szalmán háltunk Ferenc József alatt pénzen."

Írta: gróf Dezasse Ferenc dr. tanár, polg. biztos.

A „La Serbie” című politikai hetilap, amely szerb föld híján Genfben jelenik meg 5. és 6. számában cikket közöl, amelyet az eléggé ismert francia uszítólapból, a „Temps”-ből vesz át. A cikk címe: „Szerbia kizsákmányolása Ausztria-Magyarország által” és a gyűlölködő megjegyzések, gyanúsítások csak ugy hemzsegetek benne.

De ha nyugodtan tanulmányozzuk a tákolmányt, ha a szerző, Max Hoeschler ur célt azatos glosszáit leválasztjuk a cikk gerincéről, észrevesszük, hogy gazdasági tevékenységünknek tulajdonképp teljes elismeréssel adózik. Felsorolja ugyanis mindazt (és ez nem kevés), amit mi az ország gazdasági forgalmának fölelevenítésére megtettünk. Nem tételezzük föl a La Serbie olvasóiról, hogy komolyan rossz néven vennék tőlünk egy megszállott ország segélyforrásainak kihasználását... A teljes kihasználáshoz pedig mindenekelőtt jobb és szorgalmasabb munkarendszer kell, mint amilyen eddig Szerbiában divott. Ha tehát mi a szerb paraszttól fokozott tevékenységet kívántunk és megtanítottak földjeik helyesebb művelésére, ez csak a magasabb kultúra felé tett lépés volt. Együttal pedig tanúsága erős akaratumnak, mellyel mindent élő akarunk teremteni, ami ellenségeink szögyenletes kiéheztetési tervét meghiusítja és ebben aztán nem akadályoztatjuk magunkat a lakosság esetleges „passzív rezisztenciájával.”

Az, hogy a földművelésre gondoltunk, már akkor, amikor az ország déli részében még tomboltak a harcok, hogy bizonytalan viszonyaink dacára 1916-ban a megművelhető föld 60 százalékát megműveltük és 1917-ben mindent — sőt még többet — meg akarunk művelni, amit békeidőben szoktak: hát ez bizonyára nem rossz bizonyítvány a „Serbie”-től (amely ez adatokat közli). Ugyanakkor megcáfolja a „depokoráció” szintén fölhozott vádját, mert hiszen állatok nélkül nem lehet a művelhető terület 42 százalékát télire megművelni és további 20 százalékot szántani a tavaszi vetés alá, mint ez tényleg megtörtént.

Megvallja továbbá a cikk — ha rejtve is, de kétségtelenül — hogy minden terményt készpénzzel fizetünk, és mert a cikkíró ezt le nem tagadhatja, nekiesik a valutánknak. Mindez azonban nem akadályozta meg azt, hogy az országban ilyesféle közmondás szálljon szájról-szájra:

„Pásios alatt szalmán háltunk, Ferenc József alatt pénzen.”

Igaz, hogy ez csak a sokat becsmérték korona, de ezzel aztán olyan jól megfizetünk mindent, hogy a szerb paraszt azelőtt álmában se hitte volna. Azelőtt boldog volt, ha a buza métermázsájáért 12—15 dinárt kapott. 1916-ban a termésértékesítő központ, amelyet a cikk szintén megtámad, 33 koronát fizetett neki ugyanannyi buzáért. Hasonlóan áll a dolog egyéb gabonáneműk, továbbá a tojás, szárnyas, gyapju és más mezőgazdasági termény csúrlásánál. Amellett, hogy jól fizetünk, nem vertük föl a esillagokig az élelmiszerek árát, mint azt a „korfui kir. szerb sajtóiroda” állítja. Belgrádban a hus kilója még ma is csak négy koronába kerül, és azonkívül elég mennyiségben van, tehát mindenki, aki húst akar enni, megszerezheti olyan áron, amely a mai viszonyokhoz képest hihetetlenül olcsó. Hogy a fogyasztást a kitartás érdekében hústalan napok beiktatásával és husjegyek behozatalával mérsékeljük, azt a „Serbie” szerb és iran-

cia olvasói most már annál könnyebben megértik, mert hiszen az ellenséges országok is áttértek a hústalan napok és a jegyrendszer behozatalára.

Ha a hírhedt „korfui sajtóiroda” 12 koronás belgrádi husákról fecseg, akkor ezt jobb tudása ellenére való hazugságnak kell minősítenünk. Főúlszöges megjegyeznünk, hogy a husarak a vidéken még a négy koronás belgrádi árnál is alacsonyabbak.

A két éven aluli nőstényállatok és az 50 kilogrammon aluli sertések vágási tilalmával biztosítottuk az állatállomány pótlását. Miután az állatszámítás adatai nagyon kedvezők voltak, megkezdhetjük a kivített a mögöttes országokba és a győzelmes arevonalainkra anélkül, hogy a gazdag földműves ország állatállományát megkárosítsunk. A kivitel eredményei — amelyet tulajdon kormányja nem tudott biztosítani neki — ezek töltik meg ma pénzzel a szerb paraszt szalmazsákját.

A „La Serbie” szemünkre veti a gyümölcsöz és az aszaltgyümölcs-termelés fényes szervezetét és azt a vakmerőségünket is, hogy ezeket az élvezeti cikkeket kórházainkban használjuk fel. Természetesen itt is elhallgatja, hogy a parasztnak a békeidők áraihoz képest négyszeres árakat adunk a gyümölcsért.

Igy fest a valóságban a mi „kizsákmányoló” módszerünk!

Hogy ezzel szemben igyekezzünk ipari termelésünket a megszállott országokban elhelyezni és a közigazgatási költségek egy részét egyedárucikké eladásából fedezzük — mint ahogy azt a szerb kormány is tetette — annyira természetes, hogy ennek elmulasztása büntetni való ostobaság lenne. Csak nem kívánja tőlünk az entente, hogy Szerbia szükségletének fedezését neki engedjük át, nem is szólva arról, hogy semmiesetre sem lenne hajlandó a szükséges cikkeket nekünk szállítani.

1916. tavaszán szokatlan szárazság volt, amely erősen esőkentette a termést, mégis elég élelmiszert termeltünk esapataink és a lakosság számára. Igazságos gondolkodás mellett senki sem veheti zokon tőlünk, hogy a lakosság fejenkénti adagját nem szabtuk nagyobbra, mint amilyen a mi polgáraink a mögöttes országokban.

A Temps és a Serbie ferdtései, amelyek olvasóik felületességére, vagy talán együgyűségére számíthatnak, pillanatra sem fognak megállítani utunkban. Továbbra is minden megkívánt komolysággal és nyomatékosággal, saját haszna szempontjából is munkára szorítjuk a lakosságot, de nem úgy, ahogy a genfi újság eikke állítja, életének fenyegetésével. Így biztosítjuk a szükséges élelmiszerek termelését, de egyúttal növeljük az ország kiviteli és behozatali képességét is. Üdvösebben szolgáljuk ezzel Szerbia jóvoltát, mint ahogy saját kormányai valaha is tették.

Tilos a fekete kávé. Mínt hogy az országban jelenleg rendelkezésre álló kávékészlet oly csekély, hogy az a legteljesebb mértékben redukált igények kielégítésére is csak rövid időre lehet elegendő. Ezek folytán a 4207—1916. M. E. száma rendelet 2. és 9. §§-ai alapján Arad város területén délelőtt 11 órától este 7 óráig a kávénak kiszolgáltatását, tekintet nélkül arra, hogy az előállításnál a kávénak minő neme (maláta, konzerv, pótkávé stb.) használtatott fel, folyó hó 8-tól kezdődőleg ezennel betiltom. Ezen intézkedés áthágása a fentidézett rendelet alapján kihágási eljárás útján büntetendő. Varjassy Lajos polgármester.

Aradi tisztviselők tizenkét kívánsága.

— Felterjesztés a husvétli nagygyűléshez. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nem lehet nézeteltérés abban, hogy senki oly súlyosan nem érzi a háborús konjunktúrák terhét, mint a tisztviselői kar, legyen az köztisztviselő, magántisztviselő, vagy nyugdíjas. Rejtély és esodával határos, hogy hogy tudnak a mai 3—400 százalékos árdragulások mellett megélni, magokat bizonyos erkölcsi és társadalmi színvonalon tartani?!

A háborús állapot három esztendeje alatt magokba fojtott mérhetetlen keserűség és szemérmesen titkolt szenvedés végre kitört e jobb sorsra érdemes páriák lelkéből s az egész ország tisztviselői kara megmozdult anyagi helyzetének sürgős javítása, a viszonyokhoz mért megfelelő rendezése érdekében. Az egyes megnyilatkozások már föltötte elkieseredett hangon történnak, súlyos vádakkal illetik a kormányt, rettenetesen elszomorító helyzeteket tárnak fel.

Az állami tisztviselők aradi köre szintén átlást foglalt e kérdésben s kívánságait az április 9-én Budapesten tartandó országos üléshez az alábbiakban állította fel:

1. Azonnali, vissza nem térítendő, egyszeri, rendkívüli segély nősöknek 1500 korona, nőtléneknek 1000 korona beszerzésekre s a három év alatt keletkezett hiányok pótlására ruházati s egyéb nélkülözhetlen eikkekből.

2. Legjobb száz százalékos fizetés emelés 1917. január 1-től visszamenőleg és 50 százalékos lakbérémeelés a legutóbb kiadott lakbérémeelést tiltó rendelet megszűnésétől. A felomelt járandóság ne pótlék, hanem fizetés természetével birjon!

3. A családi pótlék kétszeresére való fel-emelése.

4. A háborús évek úgy az előléptetést, mint nyugdíjazást illetőleg kétszeresen számítassanak.

5. A háboru tartama alatt és azt követő két éven belül gabona, liszt, tüzelőanyaggal és ruházati kellékekkel az állam lássa el ember-séges áron a tisztviselőket.

6. Az összes kölcsön, bármily címen adott előleg levonások függesztessenek fel a háboru befejeztéig.

7. A betegsegélyezés kérdése vagy önálló szerv, vagy az országos betegsegélyző pénztár útján oldassék meg.

8. A tisztviselői kölcsönök és adósságok egy mielőbb felállítandó tisztviselői hitelintézet útján konvertáltassanak, s olcsóbbá tétessenek.

9. A külföldi munka ne csak egyes kiváltságos hivatalnál és intézménynél, hanem minden közhivatalban, megfelelően díjaztassék.

10. Az előléptetési rendszer gyökeres megváltoztatása, s ennek keretében a kiválóbb és tehetségesebb egyének érvényesülésének előmozdítása.

11. Munkaegyszerűsítés az egész adminisztrációban.

12. Mindezeknek kiterjesztése — a lehető vonatkozásokban — mindennemű nyugdíjasokra és tisztviselői árvákra.

Köztudomásu, hogy a magyar tisztviselői kar békében is a legrosszabb helyzetben volt; a háboru három éve elviselhetlenné tette megélhetési viszonyait, éhez, rongyos alakokká formálta át őket. S mégis a tisztség a magyar tisztviselői karban mindig együtt járt a tisztelességgel! Vigyázzunk, hogy az üres gyomor szavára, a család és gyermekek immár hallatlan nélkülözésének láttára meg ne inogjon a

magasztos jellemvonás, mert ez nagy és fontos államérdekek helyrehozhatlan kárával fog járni!

Ily áldozatkész önmegtartóztatás és türelem után nem lehet s nem szabad e kétségtelen jogos kivánságok elöl a kormányhatalomnak kitérni és nem különösen akkor, mikor — mint látjuk — az indokolatlan árdrágításoknak még ma sem képes gátat vetni.

Játszhat-e szerepet ma évi 200—300 millió e célra, mikor a háboru 2—3 napja elemészt ily összegeket? Oly produktív befektetés ez, mely elöl elzárkózni erkölcsi lehetetlenség s nemzetgazdasági szempontból sem okos cselekedet volna. E milliók elkötetnek s a kereskedő, iparos és termelőhöz jutnak vissza!

A husvét hétfőjén lefolyó országos ülésen az aradi kört Schweigert Péter főtitkár képviseli, kihez az állami tisztviselők közül többen fognak még csatlakozni.

Amennyiben azon nemvárt eset következne be, hogy a kormány a fentebb jelzett kivánságokat vonakodnék teljesíteni az aradi kör egy az összes körtisztviselők részvételével összehívandó országos kongresszust kíván mielőbb egybehívni.

Az aradi kör akciót fog még indítani, hogy az összes aradi köztisztviselők a mezőhegyesi állami birtokok terményeiből, közvetlenül láttassanak el és hogy a szervezethez célját szolgáló általános tisztviselői kamarák mielőbb megalkottassanak.

Románia lett volna

az orosz különbéke ára.

— A szociálisták békeakciója. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Kopenhága: Iliescu román tábornok Stürmert azzal vádozza, hogy ő okozta Románia szerencsetelenségét. Iliescu állítása szerint Stürmernek az volt a terve, hogy Romániát egész a Szeretig átengedi az ellenségnek, azután különbékét ajánl föl. A különbéke ára Románia lett volna.

Kopenhága. A skandináv szociálisták teljes erejükkel a békeakció gyors megindításán fáradoznak. A kopenhágai Politiken megbízható helyről arról értesül, hogy az angol és a francia szociálista képviselők, akik most az ideiglenes orosz kormányhoz utaztak, Pétervárról való visszatérésükkor Kopenhágában találkoztak a svéd, norvég, dán és német megbízottakkal, hogy közösen tárgyaljanak a békeakció megindításáról. A párt itteni vezetősége még nem küldött meghívást a németeknek.

Zürich. Az olasz lapok és az entente sajtója nagy aggodalommal tárgyalják az orosz eseményeket és attól tartanak, hogy a forradalmárok tulkapásai rettenetes reakciót fog felidézni.

Stockholm. Napról-napra világosabbá tisztázódik a helyzet Oroszországban. Az új kormány, mely szerencsés kézzel a nagy birodalom minden fellobbaó erejét felhasználta a forradalom céljaira, egyre félreérthetlenebbül halad a háborus sovinizmus útján. A szociáldemokraták békés hajlandóságát elfojtják és ma egy kronstadti újság már azt jelenti, hogy az orosz szociáldemokraták Golos Pravdi című újságját, melyet a pétervári távirati ügynökség adott ki, a kronstadti katonaság megszüntette. A csapatok benyomultak a lap szerkesztőségi és nyomdaépületébe, a régi személyzetet elkergették és új lapot adnak ki, mely a háboru továbbfolytatása mellett izgat.

Cs. idze miniszter táviratot kapott Plechanov szociálista vezértől, aki közli vele, hogy a mostani körülmények közt nem szándékozik a külföldről visszatérni Pétervárra.

A Corriere della Sera pétervári tudósítója vádolja az orosz békebarátokat, hogy a központi hatalmak részéről legutóbb megnyilvánult békés hajlandóságot alattomos agitációra használják ki, noha nem titkolják, hogy a németek túlhatott követeléseinek nincsenek nyükre.

Az orosz szociálista lapok egyenlőre tartózkodnak attól, hogy méltassák a központi hatalmak békés hajlandóságának jelentőségét.

Általános felfogás, hogy a pétervári nagy események, a melyek az államforma megváltoztatására vezettek, elsősorban és közvetlenül az orosz hadsereg harc képességét gyöngítették, a forradalom a hosszúra nyúlt háboru miatt amugy is esőkkant harci kedvet lelohasztotta s az ideiglenes kormány, a mely minden lehetőséget követ, hogy a belpolitikai zavarok közepette a politikai pártok között a háboru következményei tekintetében megegyezést létesítsen, a háboru céljait illetőleg nem riad vissza engedelményektől. Az orosz sajtó az a szempont vezeti, hogy nem szabad az új orosz birodalom kezét megkötöni elhamarkodott állásfoglalással a háboru folytatása tekintetében.

Pétervár. A japán, belga, portugál követek, és Szerbia román diplomáciai képviselője kijelentették hogy az ideiglenes kormányt hivatalosan elismerik. Az új kormány nevében Mijukow köszönetét fejezte ki ezért és kijelentette, hogy az új kormány a szövetséges kormányokkal együtt szilárdan el van szánva Belgium, Románia és Szerbia függetlenségét és szabadságát helyreállítani.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton: Nincs előadás.

Vasárnap délután 3 órakor mérsékelt helyárral: *Cigányszerelem*, operett.

Este 7 órakor rendes helyárral: *Csárdás királyné*, operett.

* **A színház hírei.** Husvét ünnepi előadások. Husvét vasárnap és hétfőn két-két előadás lesz a színházban. Vasárnap délután 3 órakor egyik legkedvesebb operett, a *Tatárjárás* van műsoron a főszerepekben Z. Váradi Margit, Horváth Mici, Járai B., Barics, Járai S., Győző, Polgár. Este pedig a legnagyobb sláger operett a *Csárdás királyné*. Hétfőn délután 3 órakor Legénybucsu kitérő operett a már ismert elsőrangú szereposztásban, este pedig ugyancsak a *Csárdás királyné* a mindig zsúfolt házakat vonzó sláger operett.

Összehívják az osztrák parlamentet. Bécsből jelentik: A Reichsrathot valószínűleg május közepére hívják össze.

Gyilkossággal vádolt urileány.

— Ujabb részletek a szerelmi tragédiáról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny írt arról az élénk izgalmat keltő bűnügyről, amelynek legutóbbi epilógusa egy nagyváradi urileány letartóztatása volt. Megírtuk, hogy az eset számai Debrecenbe vezetnek, a nagyváradi leány váratlan letartóztatását tulajdonképpen a terhelő bizonyítékok apránként felszínre került sokasága eredményezte. Április másodikán jelent meg kihallgatás végett a vizsgálóbíró előtt a gyanúsított urileány. A kihallgatás során azután kiderült a vádak alaposága s ezért a vizsgálóbíró szükségesnek találta az azonnali letartóztatást. Szerdáig az urileány az ügyészség fogházában maradt vizsgálati fogságban s ekkor átszállították diszkrét felügyelet mellett Debrecenbe.

A bűnügy előzményeiről ujabbban az alábbi részleteket sikerült megtudnunk s az újabb adatok bár némi módosítást jelentik az első erről szóló híradásnak, — szerfölött érdekesek.

A váradi urileány nevét a sajtótörvény rendelkezései alapján még mindig nem írhatjuk ki. Három hét előtt tartotta eljegyzését egy debreceni fiatal emberrel. Március 19-én egy levélbeli értesülés után értesült a debreceni rendőrség, hogy a vőlegény lakásából szén-gázszag árad ki. Erre feltörték a lakás ajtaját, amely belülről be volt zárva. Az ágyon feküdt, félig levetkőzött az áldozat. A szoba ablakai közül az egyiknek úgy a külső, mint a belső, a másiknak csak külső szárnyai voltak bekapcsolva.

A rendőrség feivette a tényállást s a nyomok így festettek: az asztalon használt üres csészek és két erősen rumozott teamaradékkal teáscsészek állottak. Az asztal alatt kitört rum s egy literes üveg alján rummaradék, sütemény és más ételmaradékok, az asztalon feküdtek. Az egyik széken egy iv pakkoló papír és sparga, a földön női ridikül, keves pénzzel és B. H. monogrammos női zsekkendővel és több más aprósággal. A földön pecsétnyomó és egy még kitöltetlen szállítólevél. A nyomokról megállapította a rendőrség, hogy előzőleg itt mulatozás folyt s a boros terítő is erre engedett következtetni.

A tovább történetek azután a nyomokból ekként voltak megállapíthatók. A két mulatozó közül az egyik eltávozott, a másik részeg fővel bezárta az ajtót. Később — és ezen mulik a bűnügy — vagy még az eltávozott jelenlétében leüthették a kályhacsövet s a széngáz a szobába rekedt. A cső bizonyára forró volt s az, aki otthonmaradt, levetette a kabátját, hogy azzal helyezze vissza a kályhacsövet. Ez nem sikerült s ekkor a cső helyett, vagy azzal együtt a kabátot dugta a kéményhez vezető lyukba. Ezután lefeküdt és a kitóduló széngáz az éj folyamán megölte. Idáig a helyzet úgy fest, hogy felelősség senkit sem terhel. Azonban előző nap: március 28-án este az asszony veszekedés hangjait hallotta a lakásból s tisztán kivette, amint egy női hang ezt mondta: — *Ha az enyém nem lesz — nem lesz másé sem!* A tanúnak jelentkezett asszony, aki benézett az ablakon, ráismert a férfi menyasszonyára, aki váradi leány volt.

Ugyanez este két férfi is látta a leányt izgatottan hagyta el a vőlegénye lakását. Egy vasutas, aki az éjszaka Debrecenből együtt utazott a leánnyal, szintén azt igazolta, hogy a leány feltűnően izgatottan viselkedett. Innen származott azután a gyanu, hogy megölte a vőlegényét.

A gyilkossággal vádolt leány egész bűnügye nagy titokzatosság mellett folyik, s élénk részvétet kelt azon váradi családok körében, a hol a jószívű leányt sokra becsülték. A leánynak özvegy édesanyja még mit sem tud az esetről, s még most is úgy tudja — mint ben-

nünket értesítenek — hogy egy rokonát ment el meglátogatni. A letartóztatott leány — akit civilruhás csendőr kísért át Debrecenbe — ügyészi engedéllyel tegnap irt az édesanyjának, hogy szerencsésen megérkezett.

király. Ugyanezt a kitüntetést kapta a kardok nélkül *Leipziger* András tartalékos hadnagy kiváló szolgálatai elismerésül.

Előkészítik az új egészségügyi törvényt.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy Nékám Lajos dr. egyetemi tanár, a nemi betegségek ellen való küzdelem kormánybiztosa, fölterjesztést intézett a belügyminiszterhez, hogy a jövő évben nemcsak egészségének biztosítása érdekében alkossanak külön törvényeket. Néhány hét előtt ismertettük is a törvénytervezet főbb gondolatait. Ennek alapján a belügyminiszter leiratot intézett Luács György dr. titkos tanácsoshoz, a Nemzetvédő Szövetség elnökéhez, akit fölkerített arra, hogy az alkotandó törvénytervezet előkészítésére rendezzen vitaszerű előadás-sorozatot. A minap már meg is állapították a husvét után kezdődő tudományos előadások és értekezések sorát, melyek alapján majd elkészülnek a jelzett törvények.

Április 12-én kezdődnek az előadások, amelyek közül számos különös érdeklődést fog kelteni. Így például *Merczali* Henrik történetíró a nemi betegségek történetét ismerteti. *Flesch* Nándor, *Havas* Adolf és *Szekeres* János előadók azt fogják javasolni, hogy az ország minden felnőtt lakosát, nemre való tekintet nélkül, kötelező orvosi vizsgálatnak vessenek alá. Mások indítványozni fogják, hogy a törvénytervezetbe vegyék bele a cselédek és más családi alkalmazottak orvosi megvizsgálását, mielőtt szolgálati helyüket elfoglalják. *Angyal* Pál, *Doleschall* Alfréd, *Kenyeres* Balázs és *Vámbéry* Rusztem egyetemi tanárok előadásukban hangoztatni fogják, hogy a nemi bajjal való fertőzésen kívül már a veszélyeztetést is büntetni kell.

Az előadások során indítványozni fogják azt is, hogy az alkotandó törvényben benne legyen az, hogy a jegysek a házasságkötés előtt kötelesek magukat orvosi vizsgálatnak alávetni és csak akkor köthetnek házasságot, ha mindketten egészségesek. *Latinovits* Róza és *Langyel* Aurél a leánykereskedés, kerítés és erőszak büntetésének szigorítását fogják javasolni. *Edvi-Ilés* Károly, *Kenyeres* Balázs, *Rosenberg* Augusztina és *Ruffy* Pál a leányok védett korhatárának 14 évről 16 évre való felemelését tartják szükségesnek. Előadásokat fognak tartani a zugsóbák, a kuruzsló gyógyszerészek és a titkos betegségek gyógyítását hirdető orvosok üldözéséről, valamint az apróhirdetések szerelmi levelezésének megszüntetéséről és a pornográfia leküzdéséről.

A prostitúció országos szabályozását hat előadó ismerteti. Fontos és érdekes rendelkezésekkel akarja a törvényjavaslat a családalapítást megkönnyíteni, a családapákat anyagi előnyben részesíteni, a gyermekbűnséget államiilag jutalmazni és az anyaságot biztosítani. A törvényjavaslat gondoskodni fog állami házasságközvetítő felállításáról, az egyke üldözéséről és a nőtlenség megakadályozásáról.

Szó lesz a nagyvárosi lakás ügyének rendezéséről az ágyrajáró-rendszer reformjáról és a tömeglakások megszüntetéséről. Az ifjuság testi nevelésének reformjához a többi közt *Apponyi* Albert gróf is felszólal.

EGYESULETI ÉLET.

(—) **Meghívás.** Az aradi Chebra Kadischa közgyűlését 1917. évi április hó 9. napján, délután 10 órakor a templomépületi tanácsteremben tartják meg.

Megvalósítják a porosz választói reformot.

(Válasz a szociálisták monarchikus nyilatkozatára)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Köln. A Kölnische Zeitung illetékes helyről arról értesül, hogy a porosz választójogi reformot még a háború folyamán fogják keresztül vinni. A javaslatot hír szerint a kormány már a husvét ünnepek után közzé fogja tenni.

A német szociálisták hivatalos lapja a *Vorwärts* foglalkozik a francia sajtónak azzal a kijelentésével, hogy az orosz szociálisták vezetője, *Cseidze* szerint az orosz proletáriátus csak a Hohenzollernnek detronizálása után közeledik Németországhoz és a következőket írja:

„Mi tudjuk, hogy a német nép milyen államformát óhajtott. Az 1912-iki választásoknál 12 millió szavazatot adtak le, ebből négy és fél millió szociáldemokrata volt. Hogy mindazok, akik a szociálistákra szavaztak republikánusok lennének, azt nem mernők állítani, de hogy a többi hét millió nem az, azt biztossággal merjük mondani. A birodalmi gyűlés 397 képviselője közül, 286 határozottan monarchista. Ilyen körülmények között egy demokrata pártnak, amilyen a szociáldemokrata párt, csak egy lehetőség marad vissza: hogy alapelveit képviselje és engedje a többség jogának érvényesülését.

Ne becsüljük le a monarchia erejét Németországban. A jövőjét illetően nem akarunk profétálni. Azt az egyet kell mondani: Ha a monarchiának ebben az időben okos tanácsadói vannak, akkor beláthatatlan időre biztosíthatja magát és megerősödhetik. A német nép többsége nem antimonarchista, de kétségtelenül a többség demokrata gondolkodású, akarja az általános választójogot, minden képviselőtestületben önkormányzatot akar és parlamenti rendszert. Röviden mindazt akarja, ami más monarchiákban rég megvalósult. Csak egy vékony réteg ellenzi ezt, amely azt mondja, hogy ő védi a monarchiát, de a valóságban csak a maga hatalmáért küzd.

Ha a monarchia a nép kívánságait teljesíti, akkor minden republikánus agitáció alól ki van huzva a gyékény. Az a kérdés, vajon monarchia, vagy köztársaság, még sokkal kevésbé lesz vitatható, mint ma. Minden valószínűség mellett szól, hogy így is lesz. Ha még le is kell egynemely nehézséget küzdeni, valószínűleg már a közeljövőben ezek már le lesznek küzdve az erőszakos fölforgatás és a monarchia megbuktatása nélkül.

A „Kölnische Zeitung“ ehhez megjegyzi, hogy a *Vorwärts* cikke azért tűnik fel különös színben, mert Oroszországnak szól. A cárizmus bukását a német szociáldemokraták éppoly melegen kívánták, mint orosz elvtársak. Ha most, amikor az orosz forradalom első örömtüzei még el sem tűszkösödtek, meg kell fordítani a botot és az orosz elvtársakat fel kell világosítani arról, hogy a forradalom

ellenére nagy különbségek vannak és nem akarják magukat az oroszok által felszabadítottól, ez a szociáldemokrata fordulatnak olyan súlyt ad, amely nem fogja eltéveszteni hatását. Az erről az oldalról jövő az a beismerés, hogy Poroszországban a szociáldemokraták a Hohenzollernnek uralma alatt jól érzik magukat, értékes és be nem is teljedik be mindaz, amit a *Vorwärts* a nép óhaja gyanánt megjelöl, közzévetet mondunk neki, mert a monarchia becsületos és igazságos méltatása által kitanítja a külföldet arról, hogy hiábavaló minden spekuláció, amely a mi belső viszályainkra épít és csak arra lehet jó, hogy a háborút a végtelenségig elhuzza.

A német reakcionárius sajtó félve attól, hogy a korona és a szociáldemokraták megértetik egymást, arra törekeznek, hogy a császári bizalmatlanná tegyék a szociálisták iránt. A „*Deutsche Tageszeitung*“, a vezető reakcionárius lap a következőket írja:

— Nyíltan meg kell mondanunk, hogy szociáldemokratáink tervszerű csábításai a monarchiával szemben rendkívül kinosan, sőt megsejgyenítően hatnak egy monarchista emberre. Jól állhatnak az ügyek Németországban, ha egy párt annak a háborúnak kellős közepén, amelyben a német császár, mint legfelsőbb hadur vezeti győzelmes seregeinket, ilyen tervszerű munkával ronthat és ront a monarchikus jogokra. Ha a kormány, amely hivatott őre a korona jogainak és az alkotmánynak, nem vet véget a nem éppen az ő bűne nélkül folytatott fejlődésnek, akkor eljőhet az az idő, amikor már későn lesz. Legjobb ideje, hogy Németországban emlékezzenek Bismarck ama szavaira, hogy a monarchia nem olyan, mint a fényes kupola, hanem az állam épületének hordozó fűpillérje.

Mindazok után, hogy *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár legutóbb tartott beszédében a porosz választójog megvalósítását a háború utánra helyezte kilátásba és azok után, amik az idézett lapszemlékből kitűnik, bizonyára szenzációs politikai hír gyanánt hathat a *Kölnische Zeitung*nak értesülése a választójogi reformnak gyors megalkotásáról.

33-as tisztek kitüntetése. A Katonai Rendeleti Közlöny március 31-én megjelent száma jelenti:

A király a katonai tiszti jelvény II. osztályát adományozta *Deutsch* Izidor és *Horváth* Géza alezredeknek s ugyanezen jelvény III. osztályát *Königes* Emil alezredeknek a 33-ik gyalogezredben; továbbá megparancsolta, hogy *Herbay* Emil kapitánynak és *Manuilla* Kamilló tartalékos hadnagynak az ellenséggel szemben tanúsított bátor magatartásukért a legfelsőbb dícsérő elismerés tudtul adassék. Az ellenség előtt való bátor és önfeláldozó magatartásáért *Kovács* Ferenc orvoshadnagynak az arany katonai érdemkeresztet adományozta a

„Szaladni fognak utánunk az oroszok“

— „Juniusig béke lesz Oroszországgal“. — Rizov bolgár követ a forradalom következményeiről. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Stein Lajos az európai nevű magyar származású tudós és publicista, beszélgetést folytatott Rizovval a nagynevű bolgár diplomatával a világtörténelem két legaktuálisabb kérdéséről, Amerika hadüzenetéről és az orosz forradalomról.

— Amerika közbelépésének lesz közvetlen befolyása a világtörténelem legnagyobb politikai eseményeire?

— A világháború sulypontja politikailag nyugatról-keletre helyeződött át. Nem Amerika dönt a háború végéről, hanem Oroszország. Ha ez a hatalmas birodalom inogni kezd, akkor az entente mind a négy sarka recseg. Már pedig Oroszországban feltartóztatlan a politikai erjedési folyamat. Mint az orosz viszonyoknak, különösen pedig az inktellektuális felfogásának alapos ismerője, évek óta azt állítottam, hogy a cárizmus összeomlása elkerülhetetlen. Mikor a háború kitörésekor Rómában követ voltam, megmondtam Bárrére kollégámnak, a francia nagykövetnek, hogy Franciaország még a háború kelles közepén nagyon fog eszaladni Oroszországban. Ezt a véleményem mindama államférfiaknak, akikkel érintkeztem, a leghatározottabban kifejezésre juttattam. Közvetlen közelről figyeltem meg az átalakulást és sohasem volt előttem kétsége, hogy az orosz dinasztia még a világháború nélkül is összeomlott volna. Biztos voltam effelől a háború következtében, mert a dinasztia nem támaszkodott a népre.

(Miért bukott meg a dinasztia?)

— Tehát nem az éhségforradalom okozta a cár bukását.

— Semmiesetre sem. Az élelmezési nehézségek csak alkalmat adtak hozzá, de nem ez volt az orosz forradalomnak az oka. Különbözik, hogy lehetre megérteni, hogy a forradalom ilyen óriási területekre csapott át. A parasztság más államokban dinasztikus, a hadsereg, a tengerészet minden támasza, sőt azt láttuk, hogy a szent szinodus a cárizmus tisztelének fogalma máriól-hónapra átevezett a köztársasági tengerre, ez mindazt bizonyítja, hogy a Romanow dinasztianak nem volt gyökere a népben. A Romanowok nem hallatták meg az idők szavát. A cár távol tartotta magától a népet és misztikus felhőkbe burkolódzott. Hogyan alakuljon ki bizalmas viszony, vagy pláne szeretet a nép és uralkodója között, ha áthághatatlan falat emelnek a kettő közé és az uralkodó úgy kerüli a népet, mint a pestist. A Romanowok úgy álltak a modern Európa közepette, mint a kövesedett középkor. A modern monarchia fogalma azon nyugszik, hogy az uralkodó állandóan érintkezésben van népével, azaz, hogy ők a nép első szolgái, de a Romanowok teljesen idegenek voltak népük előtt, sőt el is utasították azt maguktól. Ezért történik, hogy senkisémet ejt egy könyvet a sok százados dinasztia eltűnése miatt.

— Hát csakugyan nincsen Oroszországban meggyőződéses royalista, mint a milyenek még a francia köztársaságban is vannak?

— Sohsem találtam az orosz társadalomban meggyőződéses hű, olyan monarchistát, mint amilyenek nálunk vannak. Hogy például Németországban a monarchikus gondolat mélyen gyökeredzik, azt elárulja a szociálisták lapjának a Vorvertznek legutóbbi cikke is, amely valóságos monarchikus hitvallás. Ilyesmit Orosz-

országban elképzelni sem lehet. Ott minden gimnázista, minden diák, évek óta antidinasztikus. A Romanowok és tanácsadói ahhoz a szerencsétlen eszközhöz nyultak és valószággal tenyésztették a köztársaságiakat, hogy a szabad-elvű ifjúságot száműzték az orosz főiskolákról, külföldre kergették őket és különösen Svájcra ölelte őket örömmel keblére. Zürichben, Berlinben, Genfben, Párisban és Brüsszelben szívták magukba a köztársasági eszméket és vitték vissza Oroszországba, ahol elementáris erővel terjesztették azokat. Amit ma Oroszországban átélnek, az nem más, mint Tolsztoj feltámadása, leszámítva az ő misztikus vallásos hitelveit.

— Hol gyökeredzik az orosz felbomlás történelmi oka.

— Az 1825. évi dekabrista mozgalom a kiinduló pontja mindama bomlási folyamatnak, amelyet mi ma látunk. Ez eredetileg politikai jellegű mozgalom volt, de mióta Marx Károly tanai Oroszországba behatoltak, szociális jellegűt öltött. Ebben a szociális alapjában behatolt egész a parasztságig, míg másutt a paraszt mindenütt konzervatív és dinasztikus érzésű, addig Oroszországban Marx tanainak elterjedése óta a legerősebb dogma a föld és birtokfelosztása. Ezért érti meg az orosz lakosság nyolevanöt százalékat alkotó paraszt oly könnyen az orosz szociálistáknak közjüket dobott jelszavát a korona birtokok, az egyházi birtokok és az államjávák felosztását. Ez egy olyan határozott program, amelyet az analfabéta is megért. Ha az ember megnyerte Oroszországban a parasztságot, akkor megnyerte az egész népet, mert az orosz intelligencia Turgenjev és Gorkij irodalma által erre a gondolkodásra van hangolva. Ehhez járul még az a körülmény, hogy a legtöbb tiszt egykor diák volt. Az orosz főiskolák, valamint az az ötven ezer orosz diák, aki az utóbbi harminc esztendőben külföldön tanult, régóta az antidinasztikus érzelmeknek központjai voltak. Már az 1905. évi forradalom megmutatta, hogy a dinasztianak a polgárságban és a parasztságban nincsen gyökere. Ha akkor lett volna egy megfélemlítő vezér, akkor el lehetett volna kerülni a háborút, mert az orosz demokraciának évtizedekre lett volna szüksége, hogy kiépüljön és belsőleg úgy megerősödjék, hogy imperialisztikus politikát üzemessen.

— Excellenciád tehát nem hiszi, hogy a jelenlegi ideiglenes kormány a késhegyig folytathassa a háborút.

(Békét hoz a forradalom.)

— Csak olyan kormány lehet állandó Oroszországban, amely a népek meghozza a várva-várt békét. A következő alternatíva keletkezik: Vagy a végtelenségig folytatja az ideiglenes kormány az angolok kívánságára a háborút és ekkor a balpárti szociálisták radikális hulláma elsöpri; vagy pedig a kormány maga törekszik békére, hogy helyén maradjon és biztosítsa a mérsékelt elemek részére az orosz demokrácia belső megerősítését, mert a demokratizált Oroszország újjaalakulásának folyamata évtizedekig tart, míg valóban egészséges viszonyok keletkeznek. Nincsenek ugrások a történelemben. Demokrácia után anarcikus szociálisták hosszú ideig nem tarthat, tehát a mérsékelt elemeknek jól feltogott saját érdekükben és az állam érdekében keresnie kell a békét, hogy maguk a kormányon maradjanak, nehogy a legszélső radikális elemek szele elfújja őket.

— A követ ur véleménye szerint tehát ami részünkről semmit sem kell tenni, hogy az orosz folyamatot meggyorsítsuk, hanem csak meg kell várni, hogy önmagától, mintegy automatikusan lefolyjon.

— Csakugyan ez az én véleményem is. A gyümölcs érik és nem szabad idő előtt megvágni a fát. Nem hiába kedvelik az oroszok minden filozófiai tudomány között a szociológiát. Az olyan tanárok, mint Miljukov és barátai, akik a szófiai bolgár egyetemen szociológiát tanítottak, nagyon jól tudják, hogy hogyan csinálják a történelmet. Ha értettek ahhoz, hogy forradalmat csináljanak, akkor megvárta a szemmértékük ahhoz is, hogy lehet a forradalomból kikerülve, rendezett viszonyokat teremteni. Minden elszámtott lépés ellenkező hatást érhetne el. Ezért tanácsos megvárni, míg a dolgok Oroszországban maguktól tisztázódnak, anélkül, hogy az ember mesterségesen szíttetné azt. Az ideiglenes kormány nagyon jól tudja, hogy nincs alapja a népben, ha nem rendeli el az új választásokat és ezért saját létének érdekében csakhamar ki kell irni a választásokat, hogy a néppel fedeztesse a hátát, mert aki a választásokat vezeti, az lesz csak képes megállni a helyét. A választásokat nem lehet az aratás idejére, júliusra kitolni, amikor a paraszt mással van elfoglalva, hanem legkésőbb júniusban meg kell történniük. A katonának tehát erre az időre már haza kell térnie, hogy választhasson, mert tulajdonképpen ki válassza meg az új kormányt Oroszországban. A rokkantak és a bujkálók, akik otthonmaradtak csak nem alkotják a népet! A fronton lévő katonák, akik védte a házáját a legjogosultabb arra, hogy új államának fölépítését befolyásolja. Ehhez jön még az a két millió fogoly, aki a központi hatalmak államaiban van. Ezeknek a hangját is meg kell hallgatni. Mindennek az a feltétele, hogy csakhamar béke legyen és hogy az orosz katonának módjában legyen választójogát gyakorolnia.

Az orosz liberálisoknak igazi és haddicéja ugyanis nem Konstantinápoly, hanem a dinasztia megbuktatása.

Ezt a hadicélt most elérték. Semmisen akadályozza meg ezeket abban, hogy a fegyvert letegyék, hogy tisztességes békét kössenek, amire a központi hatalmak hajlandóak is, ha ezzel az állandó békét biztosítják. Anglia nem változtathatja meg a földrajzot. A mi országaink határosak egymással, de Anglia távol van tőlük. Tehát egymásközti békésen meg kell tértünk, miután az orosz liberálisok a forráson óhajtott célt várakozáson felül elérték.

Nem kell nekünk az oroszok után szaladni, nemsokára ők maguk fognak jönni,

mert különben az ideiglenes kormány távozni fog, hogy helyet adjon Cseidze irányzatának. Ezért nem látok semmiféle nyugtalanító momentumot abban, hogy Amerika belépett a háborúba, mert én kezdettől fogva láttam jönni az orosz forradalmat és most is, mint régen, a forradalomban látom a háború békéjét.

VAROS ES MEGYE.

Folytatólagos sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi április hó 12. én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaboknak. 20. A tanácsnak előterjesztése a kiviteli közevet vámnak megállapítása tárgyában. — 21. A műszaki bizottságnak jelentése a vízvezetési műnek 1916. évi zárszámadása tárgyában. — 22. A miniszterelnök értesítése ő cs. és apostoli király Felsője I. Ferencz József elhunyt alkalmából nyilvánított részvét ügyében. — 23.

A miniszterelnök értesíti a város közönségét, hogy ő cs. és kir. apostoli kir. Felsége a trónra lépése alkalmából nyilvánított hódolatért legmagasabb köszönését nyilvánította. — 24. A tanács betarjaszti Ocsován Radács Andrásné szülésznői oklevelét kihirdetés végett.

Atalakítják a színházat.

— A helyárák felemelése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szendrey Mihály színházigazgató tudvalevőleg beadványt intézett a városi tanácshoz, a melyben a színház átalakítását, a ruhatár és a vasfüggöny kérdésének rendezését, a jegypénztár elhelyezését, végül a helyárák minimális felemelését kéri. És pedig a proscenium páholyát 16 koronáról 17 koronára, a közép páholyokét 14 koronáról 15 koronára, első emeleti páholyokét 12 koronáról 13 koronára, második emeletit 7 koronáról 7 korona 50 fillérre. Az elsőrendű támlásszék árát 3 koronáról 3 korona 40 fillérre, másodrendűt 2 korona 40 fillérről 2 korona 60 fillérre, harmadrendű támlásszékét 2 koronáról 2 korona 20 fillérre, a második emeleti első sorok árát 1 korona 20 fillérről 1 korona 30 fillérre, a harmadik emeleti helyek árát 1 koronáról 1 korona 10 fillérre, a középkarzatét 40 fillérről 44 fillérre. A helyáráknak ilyen mérvű felemelése naponként telt házak mellett 120 korona 10 fillér jövedelmötöbbletet jelentene. Vegyünk azonban, — mondja beadványában az igazgató, — reálisabb alapot és számítsunk napi 60 korona pluszt csak, ez is a kilenc hónapos szezon alatt 16000 koronát hoz.

A direktor beadványa tárgyában a színházi bizottság ma délután négy órakor ülést tartott Varrassy Lajos polgármester elnöklésével. A beadványt a polgármester ismertette, a ki kijelentette, hogy a Szendrey által javasolt átalakításokat szükségesnek tartja és pedig oly alapon, hogy az már október elsejére el is készüljön.

Müleik Lajos dr.: A mai háborus viszonyok között az ő álláspontja, hogy nem lehet határozni e kérdésben. Nem tudja még, hogy a munkálatok mibe fognak kerülni, de most, amikor nincsen kenyer a népnél, a színházat átalakítani nem elsőrendű szükségesség. Véleménye szerint a színház átalakítása 60—80,000 koronába fog kerülni a városnak. Elvben hozzájárul úgy a helyárák felemeléséhez, mint a restaurálásához, de addig nem határozhat, amíg részletes javaslatot és költségvetést nem hoznak a színházi bizottság elé.

Nemess Zsigmond dr.: Helyesül Müleik Lajos dr. felszólalásának első részét, mert valóban szükséges a színházi-bizottságnak tudnia, hogy mibe kerül az átalakítás a városnak. A helyárák felemelését szerencsés gondolatnak tartja és javasolja, hogy azt már most léptések életbe. Véleménye az átalakításról az, hogy meg kell csinálni. A páholyok és proscenium-páholyok árának felemelését kevésnek tartja. Szerinte a színházat okvetlenül át kell alakítani, mert pánik esetén a legnagyobb veszély lehet. A ruhatár tarthatatlan helyen van és a központi fűtésről is gondoskodni kell, mert egész télen át kabátban ültek és fáztak az emberek a nézőtérben. Szendrey beadványában azt is kéri, hogy a Krausz Paulin-féle üzletet a színházhoz csatolják, ezt véleménye szerint, ha csak lehetséges, kerülni kell, nehogy a város bérjövédelmét veszítsen, de ha másképpen nem lehetséges, ezt is meg kell csinálni. Utasítsa a tanács a mérnöki hivatalt, hogy tervezetet és költségvetést terjesszen a színházi-bizottság elé. ~~Mindenestse~~ örömmel üdvözlö az átalakítás gondolatát.

Lócs Rezső h. polgármester szerint Szendrey javaslatában a legfontosabb dolgokat nem hozta föl, nevezetesen a vasfüggöny és vész-kijáró megcsinálását. Tehát javasolja, hogy ha a mérnöki hivatal tervet készít, akkor ezeket is vegye figyelembe, ugyancsak a vízvezeték

kiterjesztését és a tűzcsapok rekonstrukcióját.

A javaslatához Mandl Vilmos, Müleik Lajos dr., Lócs Rezső h. polgármester, Kovács Vince kultúratanácsnok és Nemess Zsigmond dr. szólottak még hozzá. Ezután a színházi-bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadta.

Nem küld az Unió csapatokat Európába?

— Roosevelt akar átjönni a kontinensra. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

London. A Daily Chronicle jelenti Washingtonból: Lehetséges, hogy a legrövidebb idő alatt Wilson törvényjavaslatot nyújt be az Unióban az általános hadkötelezettség sürgős bevezetése iránt. Allitól azzal szemben, hogy az Egyesült-Államok csapatokat küld, flottáját együtt működteti az entente-tal — Angliától a fekete listák eltörlését fogják követelni.

A Central News jelenti Washingtonból: Stone szenátor javaslatot terjesztett be a kongresszushoz, hogy az Egyesült-Államok kizárólag a saját határainak megvédésére szorítkozzon, ne küldjön csapatokat Európa hadszíntereire, a flotta tevékenységére vonatkozólag azt tartalmazza a javaslat, hogy Amerika legteljesebb önállóságát és mozgási szabadságát köteles megővni.

A Reuter-ügynökség jelenti: A

képviselőház elfogadta a kormány háborus indítványait.

Hága: Megállapítják, hogy a szenátusban nem 6, hanem 31 szavazat volt a kormány háborus javaslata ellen.

A Times jelenti Washingtonból: Valószínű, hogy az Egyesült-Államok nem küld hadsereget Európába.

Az United Press jelenti: Politikai körökben várják a flotta költségvetési javaslatát, amely tárgyalni fogja az entente — és az amerikai flotta együttműködését. Amerika Brest hadikikötőjében fogja flottabázisát fölállítani.

Londoni jelentések szerint Anglia az Atlanti Óceán egyik szigetét fogja flottabázisul Amerikának följárni.

A Daily Mail jelenti Washingtonból: Roosevelt a kormánynak följárólta szolgálatait amerikai expedíciós hadsereget vezetni az európai házterre. Reméli, hogy legalább 20,000 embert fognak küldeni vele.

TORVÉNYKEZÉS.

Négy évi fegyház a banksikkasztóknak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Haranghy Györgynek, a Debreceni Első Takarékpénztár váltóosztályának volt főnökének bűntudója ma érkezett el az igazságszolgáltatás második fóruma, a debreceni kir. ítélőtábla elé. A bűntudó története sokkal élénkebben él a közönség emlékezetében, semhogy azt részletesen ismertetni kellene. Haranghy 1910-től egész 1911. év közepéig hamis váltókat szíjoltatott le a Debreceni Első Takarékpénztárnál, a hamis váltókért 346,350 koronát vett föl a pénztárból, a pénzt megtartotta magának, hamis leltárakat és kimutatásokat készített. A mikor pedig a váltóosztály éléről, a takarékpénztár titkári hivatalába került, 1915. júniusától kezdve sikkasztotta a takarékpénztár számára érkezett pénzküldeményeket és bűneit azzal leplezte, hogy az újabbban érkező pénzekből pótolgatta az elszikkasztott összegeket; ezen üzelmével közel 23,000 korona kárt okozott a takarékpénztárnak.

A debreceni kir. törvényszék a múlt év november 24-én és 25-én tartotta meg a bűntudóban a főtárgyalást és Haranghy Györgyöt egyrendbeli folytatólagosan elkövetett sikkasztás és magánokirathamisítás büntetése miatt 6 évi fegyházra ítélte. A vádlottnak és védőjének felelőbizetése folytán a debreceni kir. ítélőtábla büntető tanácsa ma tartotta meg ez ügyben a felelőbizetési főtárgyalást. Oláh Miklós dr. kir. ítélőtáblai bíró előadó ismertette az ügyet, délután a tábla egyes kérdésekre kihallgatta Haranghy György vádlottat, továbbá Lovász Jánost, a Debreceni Első Takarékpénztár ügyvezető igazgatóját, mint tanút. A perbeszéd elhangzása után a tanács visszavonult és este háromnegyed hét órakor hirdette ki Kolbenhayer Kálmán dr. elnök az ítéletet.

A királyi ítélőtábla a törvényszék ítéletét lényegében helybenhagyta, azonban a vádlott büntetését az enyhítő körülmények nyomatókos mérlegelésével négy évi fegyházra szíjoltotta le és a büntetésből hét hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. A közbád képviselője megnyugodott az ítéletben, a vádlott és védője azonban a 92. §. nem alkalmazása miatt semmisségi panaszt jelentett be.

Béketüntetések Párisban.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Genf. Mint most a szigorú cenzura ellenére kitünik a párisi, Emberjogi Liga által rendezett ünnepélyek alkalmából, amelyeken az orosz forradalmat ünnepelték, nagy béketüntetések voltak. Az első szónok Basch egyetemi tanár azt hangoztatta, hogy az orosz forradalom legyőzte az orosz békepartot és ez a kijelentés óriási ellentmondásra talált a több ezer főnyi hallgatóságnál. Lárma, ordítás keletkezett és a szónoknak abba kellett hagyni beszédét. Aulard tanár a maga módja szerint a háború folytatására szólította fel az orosz forradalmárokat és erre az óriási tömeg több mintegy fél óra hosszat tartó botrányba tört ki, amelynek csak az vetett véget, hogy a szónok eltűnt a pódiumról. Viharos tetszéssel találkozott ezzel ellentétben Seperine szocialista nő beszede, aki a bátor franciáról beszélt, aki a front mögötti harcosok gyalázkodása ellenére szóhoz meri juttatni a béke, az ész és az emberiség szavát. A nagyszámban jelen volt szocialisták éltették és zajosan tüntettek Brizon mellett, aki a Zimmerwaldi álláspontot képviseli, ami azt jelenti, hogy az internacionale rögtön helyreállítandó és a béketárgyalások megkezdendők. Körülbelül hétezer ember volt jelen és ezek egyhangúan gyalázó kifejezéseket hallattak a kormányt támadó szocialisták

ellen. Dörgő helyeslés közt jelentette ki Severine, hogy legfőbb ideje, hogy Franciaország is hozzájusson a három év óta nélkülözött azokhoz a szabadságokhoz, amelyeket az orosz nép szerzett meg magának.

Mikor Vandervalda belga miniszter az emberi jogok ligájának hivatalos szónoka jelent meg a szószeren, újra leirhatatlan lármát tört ki. Mikor a szónok felszólította az orosz forradalmárokat, hogy folytassák a háborút, lekergették a tribünről. Utána Jou haux a

kormányt támogató szakszervezeti vezér és Renaudel a többségi-szocialisták vezére akartak beszélni, de mindkettőt gyalázó kifejezésekkel és lármaival fogadták, úgy, hogy valósággal megszórták a teremmből. Az emberi jogok ligája által beterjesztett határozati javaslat fölött nem lehetett szavazni, mert a gyűlést a szünni nem akaró lárma miatt fel kellett oszlatni. A Journal du Peuple, amely kimerítő tudósítást hozott a gyűlésről, elko-bozták.

mányt. Körülbelül negyed tizenkettőkor újra megjelent a cár a kezében tartott papírossal.

— Itt van a lemondásom a trónról, olvassák át.

— Félig hangosan kezdtük olvasni. Az okmány igen előkelő hangon van írva. Igazán alaposan szégyeltem magamat, amikor arra a szövegre gondoltam, amelyet régebben mi állapítottunk meg. Arra kértem a cárt, hogy amíg szavak után, hogy: „megparancsoljuk testvé-rünknek az államkormányzás ellátását a nép képviselőivel teljes és zavartalan egységben, a megállapítandó elvek szerint” írja oda „a nép előtt leteendő eskü után.” A cár azonnal beleegyezett és beírta a mondatot az okmányba és csak egyetlenegy szót változtatott és a passzus a következőképen hangzott: „Szerthetetlen eskü letétele után.” Mihály nagyherceg tehát az alkotmányra tett volna esküt és szigorúan alkotmányos uralkodó lett volna.

— Az okmány három kis oldalra gépirással volt írva. Az első oldalon lent a baloldalon ez állt: „tőhadiszállítás”, jobbra pedig „a törzs főnökehez”. A cár ceruzával írta át az okmányt.

— Mikor az okmányt átolvastuk és jóváhagytuk, a cár barátságosan kezét fogott velünk. Annyira felvoltam ebben a pillanatban izgulva, hogy nem is tudom, mi történik velem. Arra emlékszem, hogy megnéztem az órámat, amely pontosan tizenegy óra huszonkét percet mutatott. Tehát ez az óriási történelmi esemény március 15-ének éjjelén tizenegy és tizenkét óra között játszódott le. Arra emlékszem, hogy abban a pillanatban a következőket gondoltam: „milyen jó, hogy március 15-ike és nem 14-ike van” (1881. március 14-én ölték meg II. Sándor cárt). Ezután elbucsuztunk. Azt hiszem, hogy abban a pillanatban egyik részről sem volt harag. A magam részéről inkább részvétet éreztem ama férfi iránt, aki ebben a pillanatban eddigi hibáit a trónlemondás nemes gondolatával bűnhődte meg. A cár külsőleg inkább nyugodt és barátságos, mintsem rideg volt. Meg kell még jegyeznem, hogy Ruszkij tábornokkal már előbb meggyeztünk, hogy a lemondási okmány két példányát iradjuk alá, mert a pétervári zavaros események közben az egyik elveszhetik és azért az maradjon meg Ruszkij tábornoknál, míg a másik példányt, amely nagyobb akkra gépirással volt írva, magunkkal visszük. Ezen a példányon a cár aláírása a jobb sarokban van ceruzával, míg a balsarokban Frederiks udvari miniszter tintával írta alá ellenjegyzését. Ezt a példányt Ruszkij tábornok adta át nekünk a vasuti kocsiban, amiről Gutschkow és én egy nyugtát adtunk. Az okmányt Pétervárra vittük és illetékes kezekbe juttattuk.

Mandátumáról lemondott képviselő. Esztergomból jelentik: Szechenyi Emil gróf tudva-levőleg bejelentette a képviselőház elnökének, hogy mandátumáról lemond. Elhatározását az esztergomi munkapárt elnökével levélben közli, amelyben kifejti Szechenyi, hogy nem a szer-téshizláló részvénytársaságnál elfoglalt állását tekinti összeférhetetlenségű oknak, hanem tárgyalásokba kell bocsátkoznia a hadügyminiszteriummal a lábodi birtokbérlet ügyében, mert a bérleti szerződés nem sokára lejár. A birtokot a katonai kincstár bérlé, a bérleti szer-ződést azonban atyjától örökölte, tehát eddig nem volt összeférhetetlen a mandátumával, annál inkább összeférhetetlennek tartaná azon-ban, ha most, mint képviselő tárgyalásokba bocsátkozna a hadügyminiszteriummal.

Esztergomból jelentik, hogy Szechenyi Emil gróf lemondásával megüresedett kerület-ken Kemény Károly egyetemi tanárt léptették fel pártönkivüli programmal.

Piszkosan, borotvátlanul a cár előtt.

— Schulgin képviselő jelentése Miklós cár lemondásáról. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Az Aradi Közlöny már jelezte, hogy Schulgin дума képviselő, aki Gutschkow orosz hadügyminiszterrel együtt mondatta le a cárt trónjáról, elbeszélte ennek a világtörténelmi nevezetességű jelenetnek lefolyását. Az Aradi Közlönynek most módjában van, hogy Schulginnek az ideiglenes kormányhoz intézett jelentését szó szerinti szövegében közölje.

— Gutschkow és az alulírott Pskovba utaztunk, ahol a дума bizottságához érkezett jelentések szerint a cár tartózkodott. Március 15-én délután 3 órakor utaztunk el. A vasuti tisztviselők igen előzékenyek voltak velünk szemben és csakhamar rendelkezésünkre állott egy külön vonat. Ki volt adva a parancs, hogy a vonat a lehető legnagyobb gyorsasággal menjen. Két mérnököt vettünk magunkhoz a waggonba a megindultunk. Gatsinában hosszabb ideig kellett várunk, mert azt hittük, hogy ott találjuk Iwanow főhadsegédet, aki Miritza közelében táborozott csapatával, hogy a forradalmi Szentpétervár lejárására induljon. Azonban nem találtuk Iwanowot. Lugában is feltartóztattak bennünket, ahol az őrszergyűlt katonaság és a nép arra kérték Gutschkowitzot, hogy terison nekik beszédet. Este tíz óra tájban érkezünk meg Pskovba, ahol első sorban is a jövetelünkről már értesített Ruszkij tábornokkal akartunk beszélni.

— Azonban alig állott meg a vonatunk, a waggonunkba lépett a cár egyik adjutánsa és így szólt hozzánk: Ófelsége várja önöket. Mikor kiléptünk kocsinkból, csak néhány lépést kellett tenni a császári vonatig. Azt hiszem, hogy nem voltam felindulva, mert annyira tulizgatott és tulesigázott voltam az elmúlt napok munkájától, hogy már semmiféle látszott előttem esodálatosnak, vagy lehetetlennek. Csak az volt kellemetlen, hogy a munka kabátomban piszkosan, mosdatlanul, négy nap múlva borotvátlanul, úgy nézve ki, mint egy tegyházból kikerült alak, kellett a cár elé lépnem. Egy fényesen kivilágított, világos zöld butorzatu szalonkocsiba léptünk, ahol Frederiks udvari minisztert és egy előttem ismeretlen tábornokot találtunk.

— Néhány pillanat múlva megjelent a cár, egy kaukázusi ezredének egyenruhájában. Kezét nyújtott nekünk, helyett mutatott, Gutschkowitzot maga mellé ültette egy kis asztalhoz, engem pedig Gutschkow-val szemben, Frederiks valamivel távolabb ült és a waggon sarkában foglalt helyet az említett tábornok, aki arra készült, hogy leírja beszélgetésünket. Ezután belépett Ruszkij tábornok és miután a cár előtt kimentette kését, mellém ült a cárral szemben.

— Gutschkow kezdte a beszédet. Azt hittem, hogy Gutschkow a cárnak valami rosszat, valami kegyetlent fog mondani, de ez nem történt meg. Gutschkow meglehetősen hossza-

san beszélt. Egy szóval sem érintette a mul-tat, hanem a jelenlegi helyzetet fejtegette és azt igyekezett bebizonyítani, hogy mennyire az örvény szélére jutottunk. Ugy beszélt, hogy nem nézett a cár szemébe. Azzal fejezte be, hogy az egyetlen mentőeszköz az, ha a cár lemond Alexej trónörökös javára és Mihály nagyherceget kinevezi régenssé.

— Ruszkij tábornok odahajolt hozzám és a fülembé sugta: a dolog már így van elhatározva.

— Miután Gutschkow befejezte beszédét, a cár kezdett beszélni, sokkal nyugodtabban, sokkal üzletszerűbben, mint ahogy a pillanat nagyságától izgatottá vált Gutschkow.

— Tegnap és ma az egész nap mindent megfontoltam és elhatároztam, hogy lemondok a trónról, válaszolta a cár nyugodtan, mint hogyha egyszerű dologról lenne szó. Ma délután három óráig fiam javára akartam lemondani, de beláttam később, hogy nem vagyok képes fiamtól megválni. Miután egy pár pillanattal hallgatott, nyugodtan folytatta: remélem, hogy önök ezt megértik. Ezért határoztam el, hogy fivérem javára mondom le. Megint hallgatott, mintha tőlünk várt volna választ.

— Ez a határozat meglep bennünket — válaszoltam én. — Mi a trónörökös javára történő lemondást reméltünk. Tisztelettel kérlek engedelmet, hogy egy negyed óráig Gutschkow-val tárgyaljak és hogy egybehangzó választ adhasunk.

— A cár ebbe beleegyezett. Az idő elteltével Gutschkow kijelentette, hogy neki nincs elég ereje ahhoz, hogy atyai érzelmekbe szöjjon bele és lehetetlennek látja, hogy ilyen irányban befolyást gyakoroljon. Én azt mondtam, hogy a cár óhaja véleményem szerint ellenkezik a mi elhatározásunkkal, de sok alapja van. Az atya és fiam elkerülhetetlen elválása nehéz és kényes helyzetet teremtene, mert a kis cár mindig távol levő azüleire gondolna és keserűség keletkeznék szívében ama férfiakkal szemben, akik elszá itották őt szüleitől. Továbbá még kérdéses az is, hogy a régens egy kiskoru császár nevében leteheti-e az esküt az alkotmányra, már pedig egy ilyen eskü a jelenlegi viszonyok között feltétlenül szükséges. Ez az akadály eltűnnék, ha Mihály nagyherceg lépne a trónra, mert akkor leteheti az esküt és alkotmányos uralkodó lehet. Ilyen módon beleegyeztünk abba, hogy a cár fivére javára mondjon le.

— Magukra vállalják-e az urak a felelősséget — kérdezte a cár — és garantálhatják-e, hogy a lemondás a trónról csakugyan megnyugtatja az országot és nem lesznek bonyodalmak utána?

— Amennyire mi előre láthatjuk — válaszoltunk — nem kell tartani ilyen bonyodalmaktól. A cár ezután felkelt, átment a másik vasuti kocsiba, hogy aláírja a lemondási ok-

LEGUJABB.

Ejzel 2 óraker érkezett
telefonjelentés.

**Ujabb 137000 tonna
elsüllyesztése.**

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Tengeralattjáróink március 30-án jelentett sikere óta a mai napig beérkezett jelentések szerint újabb 137000 bruttóregiszter tonnát süllyesztettek el. Tengerészeti vezérkar főnöke.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Illetékes helyről nyert értesülés szerint az ellenséges kereskedelmi hajók fölfegyverzése tovább fokozódott, de tengeralattjáróink sikerét semmivel sem csökkentette.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Artois arcvonalon és az Aisne szakaszán erős tüzérési harc. Rheimsben megállapított ütegeket, az ott fölfedezett erődítési munkálatokat és a forgalmat hathatós tűz alá vettük. Keleten élénk orosz tüzérési tevékenység.

Genf. A francia szindikálisták husvóra konferenciát hívtak össze Lyonban, a nemzetközi békekérdések megvitatására.

Róma. Carcano olasz pénzügyminiszter és Pagett amerikai nagykövét hosszabb tanácskozást folytattak.

Halált okozó**srapnellrobbanás Othalmón.**

— Egy aradi család sérülése az elsült patronától. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Dacára a sok figyelmeztetésnek, amelyet úgy a katonai, mint a polgári hatóságok számtalan esetben megismételtek a közönséghez a talált töltények és robbanó-szerekkel való vigyázatos bánásmód dolgában, — ma Aradon és a szomszédos Othalmónban mégis négy gyermeket ért szerencsétlenség a saját meggondolatlanukból kifolyólag.

Othalmón a tüzérési gyakorlóterén három parasztiú ma délből egy srapnell talált. Hazavitték a veszedelmes jószágot, majd spárgát fűztek az órába és a földön húzálva maguk után, játszottak vele. A talált srapnell azonban egyszerre csak fölrobbant, egy gyermeket, — akinek a nevét nem sikerült megtudnunk, — agyonütött, úgy, hogy a szerencsétlen nyomban meghalt, két társát pedig rendkívül súlyosan megsebesítette. Ennek a két fiúnak neve: Szander József 16 éves és Schlée János 15 éves, az előbbi Othalmónról, az utóbbi Faketről való. Mindkettőt halálukkal szállították a vármegyei kórházba, ahol Zimmermann Károly dr. igazgató-főorvos azonnal megvizsgálta és ápolás alá vette őket. Szander József a fején, Schlée János a hasán szenvedett rendkívül súlyos sebesülést. Állapota mindkettőnek válságos és reménytelen.

Ugyanabban az órában, amikor Othalmón a szerencsétlenség történt, Aradon a Zsófia-utcában Tégiás László, egy motorvezetőnek 8 esztendőes kislia egy patronot talált. Hazaszaladt vele és föltette a konyhában égő takaréktűzhelyre. A töltény azonnal explodált és a kislának jobkezéről négy ujját vitte el, a konyhában foglalatokodó anyját és nővérét pedig szintén, bár könnyebben, megsebesítette. A kislit a vármegyei kórházba szállították, a két nőt szintén odavitték, de Zimmermann dr. miután bekötözte őket, elbocsátotta.

Erre az utóbbi esetre, amelyik itt Aradon ma délből történt, felhívjuk a rendőrség fi-

gyelmét, mert még este tíz óraker sem volt tudomása róla.

Polgári segédszolgálat.

(Katonai munkást kapnak az iparosok.)

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a honvédelmi minisztérium illetékes szakosztályai — a hadügyminiszterrel egyetértőleg — most felhatalmazást kaptak arra, hogy egy rendelettervezetet dolgozzanak ki, amely a segédszolgálatos katonáknak a polgári munkában való hasznosítását tegeye lehetővé.

A készülő rendelet alapján a mögöttes országrészekben szolgálatot teljesítő legénység mai foglalkoztatását alapos revízió alá fogják venni. A segédszolgálatos munkásokat szak-képzetségük szerint osztályokba sorolják majd s ezeket fokozatosan, az ipar és mezőgazdaság egyes ágazataiban megnyilvánuló szükséglet szerint a visszabocsátják a polgári életbe azért, hogy a hiányzó munkaerőt ilyen szabad-ságot, segédszolgálatos katonákkal pótolják.

A rendelet — az egyes érdekképviseletek bevonásával — ki fogja jelölni azokat az iparágakat, amelyek erre a munkaerő-kiszármazásra elsősorban igényt tarthatnak. Különböző elbírálás alá eső csoportokba fogják sorozni a munkásokat, aszerint, hogy a katonai szolgálat ellátása mellett önkéntes jelentkezés alapján kívánják-e polgári munkát vállalni, vagy pedig hosszabb-rovidebb ideig tartó nélkülözhetőségük alapján ki lehet őket rendelni a polgári munkára. Természetes, hogy az így felszabaduló munkaerőben nemesak a katonai felügyelet alatt álló ipartelepek, hanem a polgári szükséglet részére dolgozó iparosok is tognak reszesedni.

Az új rendelet elvként mondja ki, hogy ahol nyilvánvaló, hogy a csökkent szolgálatképességű legénység a haderő szempontjából értéket nem jelent, ott már az ennek megállapítására irányuló formalitások megintulása előtt, vagy azok megkezdésével egyidőben kell átengedni az illetőt a polgári életnek.

Mindent összevetve igen jelentős lépés ez a békebe való átmenet zavartalanosságának biztosítása érdekében is.

A háborúnak mostani szakában, amikor a termelő-munkától egyre nagyobb tömegeket vonnak el katonai szolgálatra, a mezőgazdasági és ipari termelés mind minden ágazatára, súlyosan nehezedik a dolgozó és termelő munkaerő hiánya.

Németországban, ahol az ipari termelés intenzívítása mellett a munkásihiány súlyos válságokat teremtett egyes iparágakban, törvényt hoztak a polgári segédszolgálatról, amelynek alapelve az, hogy minden, a hadviselés szempontjából akár csak egy napra is nélkülözhető munkaerőnek a polgári szükséglet ellátására irányuló munkában kell résztvennie. Ilyen törvény hiányában nálunk az a helyzet ma is, hogy amíg egyfelől a polgári célokat szolgáló minden termelési ágazatban tájékozatosan érezhető a munkásihiány, addig a mögöttes országrészekben rengeteg olyan katonai teljesít szolgálatot, a kinek munkaértéke a haderő kötelékében majdnem teljesen értéktelen. Különösen áll ez olyan iparosokra és munkásokra, akik valamely testi fogyatkozásuk, betegségük vagy rokkantságuk következtében segédszolgálatra vannak minősítve és közel polgári foglalkozásukhoz a hadseregben improduktivitásra vannak kárhóztatva.

Az Országos Iparogyesület már korábban fölterjesztést intézett a honvédelmi minisztériumhoz, amelyben erre az anomáliára felhívta

figyelmét és a polgári segédszolgálat intézményes szervezésére nézve tett előterjesztést. Most a hadvezetőség eleget tesz a kívánságnak és a polgári segédszolgálat megszervezésével nagyot lendít az ipar helyzetén.

H I R E K.

**Öt millió korona felajánlott
és elutasított óvadék.**

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Schönwald Antal császári tanácsos még mindig vizsgálati fogságban van. A Reitzes bankház, amelynek a császári tanácsos prokuristája, öt millió koronát ajánlott fel Schönwald szabadon bocsátásáért. A bíróság azonban a kérelmet elutasította.

Mikor Kranz dr.-ért az egy millió korona óvadékot feajánlották, a bécsi lapok azt írták, hogy ez a legnagyobb kaució, amelyet osztrák bíróság előtt deponáltak. Megírták, hogy a Kanadai Pacifik vasut vezérképviselője, Altman ellen megindított bűnperben eredetileg kétszázötvenezer korona óvadékot követelt a bíróság, amit heletlenül magas összegnek tartottak és százötvenezer koronára szállították le. Beer tanár nagy feltűnést keltett bűnperében kétszázötvenezer koronát kért és hatvanezer koronát elfogadtak a bíróságok. Valóságalkodás összegek a hatalmas bankház vezetője által felajánlott ötmillió koronához viszonyítva.

— Nem hosszabbítják meg a zárórát. Budapestről telefonálja tudósítónk: Hírek érkeztek el arról, hogy április 15-én, amikor a nyári időszámítás életbe lép, egyidejűleg a záróra is kitörlék. Illetékes helyről azt a fölvilágosítást kaptuk, hogy április 15-ike után is este 11 óra, — szóval a csillagászati idő szerint 10 óra, — marad meg záróórának.

— Fischer Richárd főhadnagy utolsó útja. Oszinte, nagy részvét mellett temették ma délután Fischer Richárdot az ötödik gyűlöletnek 1915. november 9-én hősi halált halt főhadnagyát, akinek hontestét tegnap szállították bázis. Szimpatikus és nagyrabecsült társává vált az aradi társaságnak, amíg a legteljesebb méltóság szava a becsület mezejére nem szólt. A temetés délután félhárom óraker volt a városi temető hatoltas házából. A koporsó fölül a gyászoló család kívül megjelent a hadvezetőség tisztikarának küldöttsége és a polgári társaságnak tagjai nagy számban. A koporsó fölül és virágokkal elborított koporsó mellett Farkas György La os dr. főbabi mondott megható gyászbeszédet, majd a templomi énekgyűlést adott elő. Ezután a fiatalon elhunyt főhadnagyot utolsó pihenő helyére kísért a nagyszámu gyászoló közönség.

— Az aradi Vasvitéz vasárnapi leleplezési ünnepélye. Mind nagyobb arányban bontakozik ki az az ünnepély, amelyet a Kossuth-asztaltársaság a Vasvitéz leleplezése alkalmára nagy buzgalommal készített elő. A leleplezés két részből álló pompás programját lapunkban már leközöltük. Az ünnepély iránt városunkban igen nagy az érdeklődés. Az ünnepély programját nagy lelgyagason hirdetik a városi bizottság. Otelsége a király művész kiváló plakettjét Reinhart butorkereskedésének kirakatában állították ki. Az ünnepélyre kiadott

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

London. A Daily Telegraph jelenti Newyorkból: A tengerészeti miniszterium közli, hogy lépések történtek az Angliával és Franciaországgal való együttműködésre. E jelentés ama konferencia után kelt, amelyet a francia nagykövettel folytattak. Ugyanakkor tárgyalt a külügyminiszter Brice angol nagykövettel is. A Newyork World jelentése szerint az amerikai kormány azzal a gondolattal foglalkozik, hogy a szövetségesek legközelebbi konferenciájára képviselőket küld ki, akik közt lesz House ezredes is. Az amerikai hajóépítő mérnökök megvizsgálták a német gőzösöket, amelyeket legénységük megrongált és kijelentették, hogy a hajókat rövid idő alatt ki lehet javítani. A helyzet megköveteli, hogy az amerikai kormány ezeket a hajókat lefoglalja.

London. A Daily Telegraph jelenti

Newyorkból: A német amerikaiakkal, akik az Egyesült-Államok háborús politikájával nem értenek egyet, nem sokat teketóriáznak, rendkívül szigorú szabadság korlátozások alá vetik és valószínűleg internálják őket.

London. A Daily Chronicle jelenti Washingtonból: Ivort szenátor a nemzeti védelem tanácsának tagja, kifejtette, hogy Amerikának a háboruban való részvételét olyan alapon kezdi meg, hogy a háború három évig fog tartani. Azt a kérdést, hogy a kormány az ententeval teljes szövetségbe lép és osztrákosok a londoni egyezményhez, csak később fogják megoldani.

Rotterdam. A Daily News jelenti: A mozgósított amerikai hadiflottát aránszerűen osztották fel a Csendes és az Atlanti Óceán területére. Wilson elnök Amerika semleges államaihoz missziót küldött.

jegyeket a közönség nagyszámban vásárolta már eddig is, belépőjegyek még kaphatók 3, 2, 1 koronáért (diákjegy 50 fillér) ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

— **A zsidók hásvetja.** Ahogy most a magyar baba és szabadság megvédéséért küzdenek a harcerekken a zsidó hősök százezrei, úgy küzdöttek évezredek előtt a zsidó nép szabadságáért a Farók szolgasága ellen. A szabadság és az egyiptomi rabszolgaság földéről való kivonulás emlékezetére ülik meg a zsidó hívők a peszah nyole napig tartó ünnepét. A vallásos érzést tisztelő hadvezetőség gondoskodott arról, hogy a zsidó katonák eleget tehessenek vallásos kötelességüknek. Az aradi izraelita hitközség Vágvölgyi Lajos jr. főrabbi kezdeményezésére ma este vendégül látta a zsidó katonákat.

— **Vigyázat!** Hadban álló ellenségeink a monarchia, valamint szövetségeseink legyeres erejének megbénítása céljából tervbe vetik, hogy takarmány és élelmiszerkészleteinket felbérelt ügynökök útján gyujtogatás által megsemmisítik, valamint ló és marhaállományunkat takonykór bacilusokkal megfertőzik. A tüzesetek eldőzésére az ezzel megbízott ügynökök üvegben valamilyen folyadékot használnak. A ló és marha állomány pusztítására az ügynökök kutakba és iatöhelyekre takonykór bacilusokat tartalmazó, az aspirin tablettákhoz hasonló, tablettákat szándékoznak dobni. Felhívom a város lakosságát, hogy amennyiben tudomásukra jut, ily anyagok valakinek birtokában vannak, vagy ilyenek használatáról értesülnek, az ily eseteket azonnal a rendőrségnél jelentsek be. Aki ily cselekményt elkövet, vagy aki a tudomására jutott ily eseteket feljelenteni szándékosan elmulasztja, az az állam hadiereje ellen a katonai büntető törvénykönyv 327 §-ában meghatározott büntetést követ el s súlyos esetekben kötél általi halállal, enyhébb esetekben pedig 5 évtől 20 évig terjedhető súlyos börtönnel büntetetik. Arad, 1917. április hó 6-án. Green Nándor főkapitány.

— **A drága liba.** Faser Mihályné nagyhalmaági lakosnő az aradi baromfi piacon ma egy hizott libát, melyért legfeljebb 40—50 koronát kérhetett volna, 100 koronáért akart eladni. Nyáry László rendőrtiszt előállította és Grunecz László dr. rendőrkapitány, a rendőribüntetőbíróóság vezetője két napi elzárásra és 25 korona pénzbüntetésre ítélte az árdragító asszonyt.

— **Rendelet a faggyu forgalmáról.** A hivatalos lap mai száma közli a kormány régóta várt rendeletét a faggyu forgalmának szabályozásáról. A rendelet szerint mindentelje faggyut be kell jelenteni az olaj- zsiripar központnak, a mely jogosítva van a faggyu kezelésére, eladására és átadására vonatkozó összes intézkedések megtételére. Az árakat a központ előterjesztésére időről-időre a kereskedelemügyi miniszter állapítja meg.

— **Kenyérjegy koldusok.** A háború a budapesti koldusok számát csökkentette ugyan mert hiszen bő kereseti alkalom kínálkozott mindenki számára, de a koldulásnak új fajtáját teremtette meg. Kávéházakban, vendéglőkben és egyéb nyilvános helyeken gyermekek és asszonyok tűnnek fel már jó ideje, akik a közönségtől kenyérjegyet koldulnak és pedig különféle furfangos ürügyvel. Vagy azt mondják, hogy elvesztették a kenyérjegyüket, vagy hogy valamely hozzátartozójuk csupa gonzságból nem ad nekik belőle. Természetes, hogy a közönség megkönyörül a könyves szemű kéréstől és egy-két darab kenyérjegyeket juttat nekik. Az élelmes koldusok közül sokan naponként két-három kenyérjegy-lapra való ilyen kockát összegyűjtnek, amelyet azután áruba bocsátanak. A kenyérjegy cédulának ugyanis elég nagy értéke van, mert megadnak öt-hét koronát is egy egész lapra való kenyérjegyért. A kenyérjegy börtöncsészéje a keleti pályaudvar körül van, ahol nagy élénkséggel folyik ez az üzlet.

— **Vér a megtagadott kérés miatt.** Ma délután az Andrássy-tér egyik legforgalmasabb pontján véres verekedés történt. Herczeg Gáspár 26 éves napszámos háromnegyed egy óra tájban a Szentháromság szobor előtt zsebkésével összeszurkálta Iszaj Pasku hatvannégy éves mikelakai kisbíró, akit eszméletlen állapotban szállítottak a mentők a kórházba. A kisbíró szekerén igyekezett hazafelé, közben a Minoriták temploma közelében megszólította Herczeg Gáspár és arra kérte, hogy vigye őt is Mikelakára. Az megtagadta a legény kérését, mire ez veszekedni kezdett, majd elővette kését és azzal a kisbíró két szér oldalba szurta. A sebek közül az egyik életveszélyes. Beretz Ferenc rendőrkapitány. Herczeg Gáspárt őrizetbe helyezte.

— **Gyorsárak felvétele a Zemun—rustsuki vonalon.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy a Zemun—rustsuki vonal belforgalmában a gyorsárak felvétele egyidejűleg megkezdődik. A gőzök a gyorsárutorgalommal egyelőre csak a magyar és a bolgár parton lévő állomásokat érintik, más rendelkezési küldemények tehát nem adhatók fel. A szállítandó küldeményekre a társulat üzletszabályzatának és díjszabásának határozománya csak annyiban érvényesek, amennyiben a hadvezetőség azoktól eltérően nem intézkedik. A Zemun—orszói vonal állo-

másairól bulgáriai állomásokra, vagy viszont feladott küldemények elővétellel vagy utánvétellel meg nem terhelhetők. Az árakat az osztályértéket (100 kg-ont 120 korona, illetve 150 frank) meghaladó értékre a társaságnál biztosítani nem lehet. Kötelező díjszabások alkalmazását nem nyernek.

— **Halálozás.** Krause Lajos sajnálható családi tanító 21 éves korában elhunyt. Temetése Ujaradon szombaton délután fél 3 órakor lesz. Az elhunyt Krause Brunó ujaradi igazgató-tanító fia volt.

— **Cukoresomagoló és papirzacskók Kerpelnél.** 901

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A telefonforgalom

részleges felszabadtása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kereskedelemügyi miniszter március hó 28-án kelt rendeletével a távbeszélő forgalmi korlátozások enyhítése érdekében megengedte, hogy a belföldi forgalomban oly területeken, ahol a magán távbeszélő forgalom nincs korlátozva, a postahivataloknál lévő nyilvános állomásokról előfizetői és nyilvános állomásokra, valamint előfizetői állomásokról nyilvános állomásokra és előfizetői állomásokra a vármegye területén túl terjedő helyközi beszélgetéseket is lehessen folytatni az alábbi feltételek mellett:

a) A postahivatalban lévő nyilvános állomásról kezdeményezett, illetve a nyilvános állomásokhoz intézett helyközi beszélgetés — a távbeszélő forgalomra nézve szabad területen is — csupán ugyanazon, vagy két szomszédos posta- és táviráda igazgatóság területére, illetve ezen igazgatóságoknak a távbeszélő forgalomra nézve szabad részeire szólhat. Két nem szomszédos postaigazgatósági kerületbe eső hely közt nyilvános állomásról való beszélgetés ezután sincs megengedve.

Például: az aradi postahivatalnál lévő nyilvános állomásokról helyközi beszélgetést lehet folytatni a nagyváradi postaigazgatóság egész területére, továbbá a nagyváradi postaigazgatósággal szomszédos budapesti, kassai (kivéve Maramaros vármegyét), kolozsvári és temesvári igazgatóság területein felszabadult helyeivel és viszont.

b) A beszélő felek, vagyis úgy a felhívó, mint a feihívott — ha a beszélgetés nyilvános állomásról történik, — személyazonosságukat igazolni tartoznak.

— **A Magyar Bank vegyeszeti gyáral.** A faültetvény és a téglaparbán való következetes térhódítását a Magyar Bank, a melyet nagybankjaink sorában tagadhatatlanul a legjobb stílus és kezdeményező bátorság jellemez, most a kémiai ipar terén tesz érdekes újabb lépést. Ennek az a magasabb célja, hogy az ország belső piacának szükségletét a belső termelés fedezze, a termelés többlete pedig új piacok meghódításával értékes kereskedelmi kapcsolatok teremtse a Keleten. A német kémiai ipar roppant terjeszkedő ereje egyfelől és a Balkánállamoknak a drogákban és orvosszerekben való tolytonos hiánya másfelől: ez volt az a két tényező, a melyet a Magyar Banknak ezen a téren meg kellett fontolnia. Amennyiben a verseny tenyegeti, de Krausz Simon, a ki alkotó kedvvel van teli és a nemzetgazdaság követelésének kielégítése mellett is meg tudja találni a rábizott tőke gyümölcsösztetését, nem riad meg attól, hogy a Balkánon nem lesz majd egyedül. A körülmények megfontolása nyomán ma megalakította a Magyar Bank a Keleti és Murany Vegyeszeti Gyár üzletének részvénytársasági szervezetét 2.000.000 korona alaptőkével, Krausz Simon elnökletével és Keleti Kornél vezérigazgatása alatt. Az új társaság a lizotormon kívül testégyüttessel is nagyban fog foglalkozni, a mi a háború tanulsága szerint fontos tényezője a gazdasági függetlenségnek. Ezen a vállalaton kívül még a Diana-sósorszesz-vállalat és a Chinoin gyógyszergyár részvénytársasága van a Magyar Bank társaságában. A három vállalat 5.500.000 korona részvénytőkét reprezentál, s így máris tekintélyes magva a magyar kémiai iparnak.

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:
Egész évre ... .. 38 korona.
Negyed évre ... .. 9 korona.
Egy hónapra ... .. 3 korona.

MOZGOKEP SZINHÁZ.

* **Karthausi vasárnap az Erzsébet mozgószínházban.** Látjuk hű történelmét egy kornak, amelyben az érzések finom szövése selymesen csillan át egy nagy világfájdalom rezgő sejtése. A magyar faj nemzeti jellegének elvesztése feletti aggodalom. Ha ennyi és ilyen hatást tud egy kép valakiből kivenni, akkor az már igazán nagy kincse a kulturának. Emléklap ez a film, a legmaradandóbb emléke Eötvös szellemének, mert az irodalom legbecesebb termékét örökíti meg és az igazi szintiszta magyar gondolatnak, magyar szívnek és a magyar léleknek hódol. *Hétfőn*, húsvét másodnapján *Az igazságos bosszúja* izgalmas bűnügyi sláger.

* **Monna Vanna.** (Klasszikus filmlegenda az Urániában.) A színház közönsége valószínűleg népvándorlása tesz bizonyosságot arról, hogy finomult érkeke fogékony a művészi és természeti szépségek iránt, örömmel látja ezeket a fordulatokat, amelyek az igazi művészet jegyében kerülnek bemutatásra. A mai kép is a maga nemében elsőrangú, mert egyesíti magában mindazokat a szépségeket és mindazt az értéket, amely kiemeli a filmet a köznapiság szürkeségéből. Ezek a csodás, ragyogóan szép tájképrészletek, amelyek a kitűnően megrendezett darab keretétől szolgálnak, mintegy kiemelik *Lenkeffy Icának*, ennek a vérbeli startnak kiváló képességét. Ő vezeti az egész képet és tökéletes tudása egybeforr a rendezés szépségével, foglalmazottságával és a kiállítás pompázó fényűzésével. A közönség meleg elismeréssel adózott a képek és ez a siker csak annyiban érdeke a színháznak, a mennyiben újból tanujelét adja annak, hogy semminemű áldozattól vissza nem riad és örömmel látja, ha közönsége törekvéseit támogatja. — *Homunculus IV.* legközelebb az Urániában. 5

* **A „Mágnás Miska“ filmpremiérje az Apollóban.** Előkelő, nagyszámú közönség gyűlt egybe ma este az Apolló-színházban, hogy végignézze Bakonyi-Szirmai bájos operettjének filmpremiérjét. Ami invenciót belevittek népszerű darabjukba a kiváló magyar szerzők, azt még hatásosabb formában adja vissza a film, amely a legjobb hazai filmek közé sorolható. Azzá tette elsősorban az a kiváló művészgárda, amely rövid időn belül utat nyitott a magyar filmek számára a külföldön is, másodsorban pedig a Corvin-film-gyár, amely bőkezűen és sok művészi izléssel állította ki a Mágnás Miska filmjét. Marcsa szerepében Berki Lily, ez a rendkívül bájos és nagy tehetségű színész nő pompás alakítást nyújt a partnerével, Mészáros Alajos, szívből megkacagatta a nézőközönséget. Megjósolható, hogy a Mágnás Miska épp oly nagy sikert aratott a moziban is, mint a színpadon. A nagyszerű magyar film még szombaton és vasárnap kerül vetítésre.

NEMZETI SZINHÁZ

Nincs előadás.

A szerkesztésért felel:
Rudnyánszky Endre távollétében
Stauber József.

Uj körvvek.

* **Az Érdekes Ujság az új évnegyed küszöbén büszkén mutat rá arra a nagy népszerűsége, mely a magyar közönség soraiban körülveszi.** Ez a népszerűség jogosult, mert *Az Érdekes Ujság* a legfürgébben számol be a legművészebb és legérdekesebb képekben a világ eseményeiről. Hú tükre a nagy háborúnak. Aki 5 koronával egy negyedévre előfizet, minden ráfizetés nélkül kapja meg a gazdag húsvéti és pünkösdi számot összes mellékleteivel együtt, bár ezek ára egy korona lesz. Előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal Budapest, V., Vilmos császár-ut 78.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le a szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

ujság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország ujságírói köreinek, valamint a harctéren küzdő katonáknak is előszeretettel olvasott

NAPILAPJA.

Előfizetési tüzfa

waggontételekben, ölenként és felfűrészelve jutányosan kapható

Auf icht Miksa

fakereskedésében Arad, Kossuth-u. végén, (Ó-tető előtti). Városi és megyei telefon 69. 2273

Oppenheimer és Schwartz

a kőbányai Polgári serfőző főraktára Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám. Telefon 665. Sürgőnyoim: Polgársör Arad. Ajánlja a húsvéti ünnepekre **nyári töltésben a világhírű**

duplamalátasört

„Szent István“ védjeggyel. Kellemes üdítő és erősítő ital, hathatós szer álmatlanság, idegesség, emésztési zavarok és étvágytalanság ellen. Több előkelő egyetemi tanár által ajánlva vérszegényeknek, lábbadozó betegeknek és szoptató anyáknak. Kapható minden jobb fűszerüzletben. 2265

1917. kh

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszter 31000—VI. 2. 917. szám alatt a tengeri (kukorica) moly irtása tárgyában kiadott rendeletét következőkben teszem közzé:

Tengeri termelésünket — különösen az ország déli részén — számottevő kár érte. Feltehető, hogy a baj jövőre még jobban fenyeget s a termésítés mennyiségét és minőségét nagy mértékben csökkenti. A közelmúltban tett vizsgálódások eredményeként megállapítható volt, hogy a bajt az u. n. tengeri (kukorica) moly okozza, amely pille korában (tavasszal) este és az éj kezdetén a tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskókat, (csumákat) elhagyván, a közelebbi új vetésű tengerit szállja meg, tojását rálátja s így azt megfertőzi.

A szerzett tapasztalatok alapján a tengerit pusztító ezt az u. n. tengeri molyt az 1894. évi XII. tc. 58. §. alapján tehát olyan kárt okozónak nyilvánítottam, melynek irtása kötelező.

Mután a védekezés nem aként történik, hogy a kárttevőt közvetlenül pusztítsuk — mert a tojását és parányi hernyóját nincs módunkban elpusztítani — hanem a molyok jövőre való elszaporodását csak közvetett úton, vagyis akként akadályozhatjuk meg, ha azt hernyó állapotában a tengeri szárbán őrzési májusig terjedő idő alatt addig semmisítjük meg, míg pille alakjában ki nem kel, tehát az a feladat, hogy a hernyót magában rejtő tengeri szárt semmisítsük meg, még pedig oly módon, hogy azt első sorban mint takarmányt felhasználjuk, a megmaradt hasznavehetetlen részt pedig trágyaként vagy tüzelőnek értékesítsük.

Meghagyom ennél fogva, hogy minden mezőgazda, földirtokos, bérlő, vagy bárki más, a birtokában lévő s az előző évek terméséből származó tengeri kórót, tengeri csutkát, tuskó, csumát, a tengeri szárnak földben maradt részét f. évi április hó 30-áig felhasználja vagy megsemmisítse, hogy a tengeri molyvíz emittett részében tevelő tengeri moly herója fertőtlenít elpusztuljon.

Aki ezen meghagyásonak fentebb kitűzött idő alatt eleget nem tesz, az irtás annak költségére a hatóság által lesz eszközölve és ezen kívül elene az 1894. évi XII. tc. alapján a rendőri büntető eljárás is meg lesz indítva.

Arad, 1917. március hó 30.

Green, főkapitány.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájjüregot desinfectálja, utólagos kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Mogyeháza szemben.)

280—1917. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Apponyi-körúton levő II. számú 192 □ öles üres házak eladása iránt folyó év április hó 16-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzül leteendő 3000 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak a kor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést

megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi április hó 2-án tartott üléséből. A gazdasági szék.

**Szőlő-
oltványokat**

amerikai sima és gyökéres vészölőket különféle fajokban fajtisztaságért, jó minőségű szőlő legdusabb választékban a má. évok óta eisonék és legmegbízhatóbbnak ismert:

Kiskunhalmasi első szőlőoltvány telep.

Tulajdonos: 2219

CASPARI FRIGYS,

Mégyes Nádor-utca 12. me. ye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

6502—1917.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak az öntött vas töredék forgalmának szabályozása tárgyában kelt 466—1917. M. E. sz. rendeletét a következőkben toszem közölrő:

Vasöntődével bíró üzemeknek öntött vas töredéket bel és külföldön csak az előbbi szabályok szerint szabad bevásárolniok. Öntött vas töredéket egyébként, a vasöntődével bíró üzemeket kivéve, mindenkor szabadon vásárolhat és mindenkinék szabadon eladhat.

Az 1. §-ban meghatározott célokra szükséges öntöttvas töredék beszerzésének bizo itása és a beszerzett anyagnak az első bekendőseben említett fizemek között való elosztása vegett Budapeston „Öntöttvas töredék bizottság” alakították.

Azok a vasöntődével bíró vállalatok, amelyeknek öntöttvas töredékre van szükségük, ezen szükségletekre az „Öntöttvas töredék bizottság” utasítása szerint nala jelentékek be. Mindazki, aki öntöttvas töredéket kereskedik, ugyszintén minden v. la közö az öntöttvas töredék készletében beálló változást havonta legkésőbb a következő hónap nyolcadik napjáig az „Öntöttvas töredék bizottság”-nak bejelenteni.

Első ízben a bejelentést az 1917. évi április hó 8-ik napjáig kell megtenni. A jelen rendelet életbeléptének napjától kezdve bármilyen öntöttvas töredéket a magyar szent korona országainak területén kiviteli eső helyre csak a kereskedelemügyi minster engedélyével szabad elszállítani.

Aki bármiféle öntöttvas töredéket a jelen rendelet ellenére szállítás végett engedély nélkül fuvarozásra felad, szerez be, vagy ad el, öntöttvas töredéket és letét a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétszer koronáig terjedhető penzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. március 17.

Greén, főkapitány.

FOG. MOHR JEANNETTA
vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Wáron-utca 1. sz. a. H-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtőtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezeltem beteget, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fogyasztás útján). Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kausok fogazatok, szájpádás nélküli és lépkamrával. Arany, ezüst, amalgam, porcellán és cement tömések (plombák), méréseket újjaszarás mellett készíttetnek. Belsőes parafogásat kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő.** Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Vidékekre 24 órán belül kielégíttetnek. 401

4721—1917. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak a juh-, bárány- és kecskebőröknek hadi célokra való átvétele, valamint a dö nyírás eltitása tárgyában kelt 390—1917. M. E. sz. rendeletét a következőkben toszem közölrő:

A jelen rendelet 2—7. §-ában foglalt rendelkezések alá esnek a nyers, sózott és szárított juh-, bárány- és kecskebőröknek a magyar szent korona országainak területén a jelen rendelet életbeléptés kor meglevő összes készletei, valamint az ily bőröknek később hozzájövő készletei, tekintet nélkül arra, vajjon azok gyapjas (szőrös) vagy nyított, egésze vagy eldarabolt állapotban vannak.

Mindazok, akik a fenti meghatározás alá eső bőrt a jelen rendelet életbeléptésének napján bírói udában (örizetükben) tartanak, ugyszintén mindazok, akik a jelen rendelet hatálya alatt több ily tör

birokban junak, kötelesek készletüket a mennyiségére való tekintet nélkül, a Budapesti Katonai Bírátvételi Intézetnek (Budapest, V. ker., Nádor-utca 2. szám) átvételre a rendelkezések életében bejelentni, az intézet felhívására és utasításának megfelelően beszállítani.

Az ár tekintetében az időnként csökkenő áraknál az árjegyzék elküldésének postal kelte irányadó.

Aki a fentebb említett rendelkezést megszegi, vagy kijátéza, vagy a hatósági elönrzést megsüsitja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezése alá nem esik, kihágást követ el, s hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha megalapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a teljes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazható pénzbüntetés kétszer koronán felüli a megálapított nyereség kétszeresével felemelt összeáig terjedhet.

Az 1650—1916. M. E. számú rendelet 8. §-ának a gyapjas bőrök szállításaához szükséges igazolványokról szóló rendelkezése a gyapjas (szőrös) kecskebőrökre is kiterjesztetik, s annak megzégése az idézett rendelet 4. §-a szerint büntetendő. Gyapjas (szőrös) kecskebőr a rendelkezés értelmében minden — akár egész, akár feldarabolt — kecskebőr, kecskebőr hulladék is, amilyen a gyapju (szőr) van, még ha az egészen rövidre is van lenyírva.

Ez a rendelet 1917. évi február hó 16. napján lépett életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Arad, 1917. március hó 9.

Greén, főkapitány.

A szépségapotez utka a felhasznált széplőszerek helyes megválasztásában rejlik!

**Rozsnyay kitünő Serail arc-
széplítő különlegességei**

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc enőcsö. Kis tégely 1:50 kor. Nagy tégely 2:50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail A opora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rozsa és testápolókban. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Bolya, Loin du bal orgona, piros rozsa, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

Fagydaganganatok elmulasztására, megviskeltség biztos meg-
FRIGIN. Ara csóttal és utastással 1 koroná.
szüntetésére legjobb szer a

Legfájdalmasabb tyukszemétől is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-téle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkál, nem ragadós. A beszerzéséül vigyádni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 koroná.

Poloskák kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a potóit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 koroná.

Legjobb fekete hajfestő a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely hajat, vagy bajuszt a legszebb allandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 3 koroná 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapítottatott 1886. évében az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat az alábbiak szerint számoljuk.
 Minden szó hirdetéséi ára 8 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 Hirdetéseket délután 4/8 óráig vesszük fel.
 A kiadóvivalat fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Örök hűség”
 Jellegére levél van a kiadóban. 2278

Telepátin

G.-nek csak annyit, hogy hiszek benne. Jó Barát. 2271

Alkalmazást nyer.

Jó bizonyítvánnyal
 bíró szobaleány úri házába április 15-én felvétetik. Cim a kiadóban

Gróf Zelenkij kombrádi császárezred-ségénél mondonyvezető keresete kik. Ajánlatok fordítójának ientli címhez. 2264

Lepkiterelő-pár

Jó fizetéssel felvétetik. Bővebbet a kiadóvivalatban. 7801

Egy egyes úr kifizetésnek

Jó fizetéssel, nyomdánkban felvétetik.

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet beöltöztek és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóvivalatban.

Ingatlan.

Eladó

modern ház a belvárosban nagy gyárhelyiségekkel, raktárakkal és egy minden kényes emmel bíró nagy úri lakással. Cim a kiadóban. 2272

Eladó

új, modern felszerelésű magánház 3 szobás lakással. Bővebbet Tavakovsky Emil építész irodájában, Thököly-tér 2/a. 2234

Munkácsi Mihály-ú. 5. számon

házi eladó Cim a kiadóban. 2270

2 hold szőlő

és 4 hold szőlő a győri hegyen eladó. Vojtek Alajos, Arad. 2287

Szőlő

5 1/2 magyar hold, nemes faj, gyümölcsfákkal, lukóházzal eladó. Lajta József, Osztrák Magyar Bank. 2199

Egy emeletes berház

teljesen jókarban tartott 10 lakással eladó. Széltér 2b. 1425

7 és 1/2 magyar hold

szépfevű, jó szőlő Gátsán eladó. Gantner János Arad, Bohus-palota. 2212

Lakást keres.

Május 1-re

keresek 2 burorozott szobából, konyhából, fürdőszobából és egyes mellékhelyiségekből álló lakást, lehetőleg a város központjában. Cim a kiadóvivalatban. 2294

Kiadó lakás.

3 szoba

butor nélkül, villanyvilágítással, esetleg fürdőszoba használatával, május 1-re eladó. Ugyanott egy teljesen új műtőszobával eladó. Cim a kiadóban. 2238

Üzletek.

Üzlethehelyiség kiadó

Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszerész-nél. 1023

Gyógyászat.

Hehs Vessz chimbera.

Suverén szer vérzegényesség, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, lés, általános gyengeség ellen. Páratlan vérképző és vérjavító. Biztos óvverer máliárikus fertőzések- és minden infektívól eredő meg- betog- dás ellen ugy feintó- teknek, mint gyermekkeknek. Ara 3 kor. Hehs gyógygyógy, Példes gyógygyógy. 12

Vétel és eladás.

Cigányok hátyelyek

viszonteladók részére is kaphatók Dóok Péla könyv-, papir- és zeneműkorskedésében, Forray-utca. Telefon 902. 871

Bükkfából készült

kapa-, ásó- és karzanyelek, geroblvék prompt szállításra kapható Greinmann Albert cégnél, Na-ryk kúda. 2123

Csepplőgömbök eladó

Zimándkőzön. Bővebbet ugyanott a köz- ségi bíronál. 2216

Szőlőszőlő

nemes fűzvesző, tavaszi vágás, tíz markos kőteg- nkintharo a koro ával. nagy meny- gységben kapható Stefan tz Jáno- pleban- nosnál, Moudor akon. Vilmos magán- hely a ház előtt. 2234

Három darab 2 éves fajitka

eladó. Ertekez- stni K. Fodor József tu- le donos a. Koveremesen (Csa á) 2263

Ház- nakt ólom

megvétel- keresete kik. Bővebbet a kiadó- vivalat- b n. 7892

Különte.

A zász

és minden vele járó tá dalom nyombaa megszűnik, ha orrun- at Nathannal be- kenjűs. Ara 1 korona. Hehs Vilmos- gyógy- szertára, Arad. 1433

Bérbe keresetek

Arad város házában, konyhák rtóset- nek alkalmas, otözhető vagy - re be- r nd zhető 8-10 holdas földű er, to- vá- á egy, a bolgar kert szerhez értő kertész. Ajá latok az Aradi és csanádi va- utak Magánüzemi központ. Fűly 16- seghhez, József főherceg- ut 22. szám. III. bejárt, autó 6 sz. alá szerződk. 1863

1917. g. sz.

Arajtási hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi rendőrtörvényse- g részére szükséges 64 darab nyári mozdó szubtony, 68 mevény, 59 pantalon, 4 csizmanadag, a tűz- orég részére szükséges 36 sub- bony és 35 nadragnak a város közönsége által rendelkezésre be- eséjandó vászonból való készit- tése. Továbbá 63 dró. rendőrtörvény- ségi és 18 dró. tűzvédelmi nyári sapka szállítása iránt folyó év ap- rilis hó 10 én d. e. 10 órakor ar- lejtest tart.

Bánapénssül leteendő a kikült- tást ar 5%-a közpénzben, vagy elküldendő értékpapirokban.

As arajtás csak írásbeli aján- latokkal lehet részt venni.

As írásbeli ajánlatok lezárta, az arajtás megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénznek a városi pénz- lérbe történt befizetését igazoló lető jegy mellékelve van s na az ajánlatot tató kijelenti, hogy az arajtás feltételeit ismeri és o- fogadja.

As ajánlatban feltüntetendő, hogy ajánlattevő az egyes ruha- neműekhez mily mennyiségű vasz- nat igényel.

As arajtási feltételek a gazda-

sági tanácsnok úrnál az arajtást megelőző eg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke nek 1917. évi március hó 26-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Vegyes tűzifa

waggoniételenként, azonnali szállításra kapható

Körösvölgyi

1539

Pálinka-aktárban.

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 65.

7172-1917.

Hirdetmény.

Közhi- s t. szám, hogy a nagy- mel. sz. kir. honvérségi minisz- ter ar 4103. en. 20. b. 1917. sz. r. de- lével a hadicé gar- gényse- get- k- ek kijelentett és a katonai i- z- g- s- á- t- al- veg- eg- á- v- e- n- d- ő egyes- r- rogea tartó- u- any- go- lert 1917. évi március hó 1-től kezdődő érvényesül köve- kesz- te- r- t- e- ket- á- l- a- pi- ott- ak- má- r:

1. §. a) nyers teg- l- a- b- o- s ammónia- ot tartalmazó gaz (am- monia) vízben lévő 100 kg. ista- mmonia- k után 145 korona; b) kén- s- a- v- s ammónia- ban lévő 100 kg. ammónia- után (csomagolás dé- l- ü) 100 korona.

2. §. A tr. el- t- e- k- a- hadi- c- ak- ra- g- é- ny- o- v- e- t- a- g- g- o- k- b- e- je- n- t- e- t- t- e- r- t- e- r- t- e- k- o- r- a- t.

3. §. Elzá- r- a- r- d- e- l- 1915. évi 5955. en. 20. b. 1915. sz. m- att- e- l- t- és a „Budapesti Kö- r- ö- y” 1915. évi május hó 15-én arajtási rendelet 1. §-ának 1. és a 8. pontja- s- a- t- al- a- r- a- t- t- e- r- t- e- l- t- e- t- e- k- é- r- v- é- ny- ű- k- e- t- vesztették. Green főkapitány.

Viszkete- séget

rúht, sömör, legbiztosabban emu- a- z- a- **Barna zsir.** Kis- t- e- g- e- y- k- 100, nagy- t- e- g- e- y- k- 300, c- a- l- a- d- i- á- d- a- g- k- 900. utastással rendelhető. Dr. Flesch E. «Korona» gyógygyógy. Győr.

Földbirtokosoknak

35 évre 4 1/2% kama. 99 arfo- lyam.
 50 évre 5% kama 1% törlesz- tes teljes arfolyam,
 63 évre 4% kama 0.85% tör- lesztes 94% arfolyam mellett, továbbá

aradi és bekescsabai házakra 50 évre 5 1/2% kama, 1/2% tör- lesztes 98 arfolyam mellett tör- lesztes kölcsönöket folyosított és birtokparcellázásokat elvál- talja és gyorsan keresztül vezet a Budapesti Kölosönközvetítő és Parcellázó Reszvenytársaság Budapest, Vill., Kenyermező- u. 6. Aradi megbízottunk: Bonyhádi József ut. Kapa- u 47. d. u. 2-4-ig. 731

Kovács mester,

aki vasuti kocsik javitá- sához és lópatkoláshoz is ért, alvázai mész- telepemre, azonnali be- lépésre 2283

felvétetik. Klein B. Vilmos

Arad, S na-utca 1a. sz.

A adi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Érvényes 1917. évi április 1-től.

Aradól Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
 Személyvonat délután 4.13

Aradól Szegedre érkezik:

Személyvonat délután 12.10
 Személyvonat este 9.41

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8.00
 Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.39
 Személyvonat este 7.31

Aradól Brádra indu:

Motoros vonat reggel 7.00
 Személyvonat délután 12.48

Aradól Brádra érkezik:

Motoros vonat délután 1.16
 Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indu:

Személyvonat éjjel 8.00
 Motoros vonat délután 2.15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délután 10.00
 Motoros vonat este 8.32

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délután 9.32
 Vegyes vonat este 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
 Vegyes vonat délután 4.36

Mezőhegyesről Kétegyházára indu:

Motoros vonat reggel 8.37
 Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 5.48
 Motoros vonat délután 8.48

Ujzentaánáról Kétegyházára ind:

Motoros vonat reggel 9.25
 Motoros vonat este 8.09

Kétegyházáról Ujzentaánára ind:

Motoros vonat reggel 5.28
 Motoros vonat délután 8.01

Borossebesről Menyházára indul:

Motoros vonat este (július 1-től augusztus 31-ig) 6.35
 Vegyesvonat délután 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.39
 Motorosvonat reggel (július 1-től au- usztus 31-ig) 5.12